ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 11 mei 2013

INTERVIEW
Laatste interview Helmin Wiels 3

CULTUUR
'Je oog is eigenlijk je hand' 7

IN BEDRIJF
'Herstel van de inwendige balans' 11

'Veel ellende wordt voorkomen'

Belangrijk werk: patiënten bellen om ze aan de afspraak te herinneren.

Trombosedienst 10 jaar

In 2000 is het landslaboratorium een overheids-nv geworden en heet vanaf die datum Analytisch Diagnostisch Centrum (ADC). Vanaf 2001 zijn Wimbert Martina en Alex Roose betrokken bij de trombosedienst, maar die stond op een laag pitje totdat in 2003 Stella Thissen werd aangenomen om de trombosedienst vorm te geven.

De ADC Trombosedienst is één van de diensten die door het ADC worden aangeboden. De service loopt over drie afdelingen, PPAW (Pre & Post Analytische Werkzaamheden) die onder meer het prikken op de prikposten en aan huis verzorgen, KCH (Klinische Chemie & Hematologie) die de analyse verzorgen en de trombosedienst die het medische gedeelte verzorgt.

Wimbert Martina is als afdelingshoofd van KCH en de trombosedienst verantwoordelijk voor de analyse van de testen en het organisatorisch deel, Carla Hous is als interim-afdelingshoofd van PPAW verantwoordelijk voor de pre- en post-analyse en Alex Roose is verantwoordelijk voor het medische deel van de trombosedienst. Stella Thissen is groepshoofd van de ADC Trombosedienst en verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken.

Alex Roose en Stella Thissen.

Het werk van een trombosedienst bestaat uit begeleiding van patiënten met bloedverdunnende medicijnen. Maar wanneer heeft een patiënt die nodig? Soms ontstaat spontaan een stolling (= trombose) in de bloedvaten, zonder dat er een wond is. Zoals bijvoorbeeld bij een trombosebeen. Ook kunnen ongewenste bloedstolsels in de longslagader ontstaan. Deze spontane vorming van stolsels kan erg gevaarlijk zijn omdat de bloedvaatjes hierdoor vernauwd of verstopt kunnen raken. Om dit stollingsproces af te remmen kan een arts bloedverdunners voorschrijven, maar dat moet zeer nauwgezet uitgevoerd worden en de medicijnen dienen zeer strikt gedoseerd te worden. De Trombosedienst viert op 1 november van dit jaar zijn tienjarig bestaan op Curaçao.

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

"Ik ben medisch leider. Als er een beleid op medische zaken wordt losgelaten, heb ik daar de verantwoording voor. De overige vier ¬kundige artsen die aan deze dienst verbonden zijn, houden zich net als ik bezig met de juiste dosering van onze medicijnen", verduidelijkt Alex Roose zijn functie bij de Trombosedienst, een onderdeel van het ADC (Analytisch Diagnostisch Centrum). Tegenover hem zit Stella Thissen en zij is groepshoofd van de Trombosedienst en doseeradviseur, waarbij ook trombosedienst nascholingen verzorgd en gecoördineerd worden voor de medewerkers van de prikdiensten.

"In Nederland bestaat deze al meer dan vijftig jaar", zegt Thissen, "en zo'n dertig of veertig jaar geleden bestond deze hier ook . De dienst stierf echter een stille dood en is nooit opnieuw opgestart. Tot 2003." Natuurlijk werd er wel antistolling gegeven, maar dat gebeurde vanuit ziekenhuizen en huisartsenpraktijken. Het idee om een nieuwe trombosedienst op te zetten ontstond in 1998. Vijf jaar later werd de dienst operationeel met dank aan het noeste werk van onder anderen Stella Thissen en Alex Roose. Er werden specifieke opleidingen gevolgd en simultaan met Nederland werden de examens afgelegd. Thissen: "We zijn aangesloten bij de Federatie van Nederlandse Trombosediensten. Zij controleren of je goed en binnen hun beleidslijnen doseert en organiseren ook opleidingen voor doseeradviseurs. We gaan ook jaarlijks naar Nederland om de nascholing te volgen.De ene keer is dat een nascholing op het gebied van Alex, de andere keer is mijn specialiteit aan de beurt."

De Federatie heeft het ADC bij het op poten zetten van de trombosedienst en er kwamen veel zaken om de hoek kijken. "Destijds startten we met tweehonderd patiënten, maar dat is in de loop der jaren uitgegroeid naar ruim tweeduizend patiënten per jaar." Roose vult aan: "Patiënten die gedoseerd moeten worden, worden nu centraal geholpen. Vroeger ging dat dus anders en was het meer ieder voor zich, iedereen doseerde patiënten. Je moet ook met veel specifieke zaken rekening houden. Als een patiënt ziek is, of is geweest, of hij koorts heeft, andere medicijnen van de huisarts heeft gekregen. Dan moet je de dosis aanpassen omdat je bijvoorbeeld het risico loopt dat het bloed veel te dun wordt. Andersom kan ook voorkomen. We passen ons voortdurend aan de behoefte van de patiënt aan en elke patiënt wordt regelmatig gecontroleerd."

> Regelmatig reizigers bij de arts na de vliegreis

Als een patiënt wordt aangemeld, zie je op de achterkant van het formulier minstens vijftig verschillende indicaties, waarbij je het risico loopt een trombose te ontwikkelen. Of misschien bestaat die trombose al en wordt bij de Trombosedienst voorkomen dat er een nieuwe optreedt. Thissen: "Dat varieert van hartritmestoornissen tot een trombosebeen, longembolie of stolsel in het hart. Elke indicatie vereist uiteraard een andere benadering en bepaalt ook of je tijdelijk danwel levenslang medicijnen moet slikken."

De meest voorkomende oorzaken op Curaçao zijn volgens Roose boezemfibrilleren oftewel hartritmestoornissen. "Hierbij pulseert het hart niet zoals het zou moeten doen, het bloed stroomt niet lekker door en dan krijg je dus een stolsel. Zo'n stolsel kan via het bloed naar je hoofd worden geleid en dan is een herseninfarct een feit."

Soms wordt een hartritmestoornis of symptomen van een longembolie aangeduid als hyperventilatie. "Een van de meest onterecht gestelde diagnoses", aldus Roose, "en een longembolie is een van de meest gemiste diagnoses. De gegevens en getallen daarover zijn afkomstig van het Medisch Tuchtcollege."

Aan een trombose kan een patiënt zelf niet zoveel doen. Er zijn wel zaken aan te wijzen die deze kunnen voorkomen. Volgens Thissen zijn dat basale zaken. "Veel mensen bewegen te weinig. Zij die een kantoorbaan hebben bijvoorbeeld. Zet de dossierkast iets verder weg van je bureau zodat je een stukje moet lopen. Neem de trap in plaats van de lift of loop eens wat vaker een rondje, doe oefeningen."

Lang in één houding zitten kan een trombosebeen veroorzaken. "Als je regelmatig naar Nederland vliegt, of sowieso een lange reis maakt, kan het gebeuren dat je een trombosebeen ontwikkelt. Het is te voorkomen door oefeningen tijdens die lange zit te doen."

Roose heeft wat tips voor hen die regelmatig vliegen: "Gebruik geen alcohol! Het onttrekt vocht aan je lichaam. Als je daarbij alleen maar zit en weinig beweegt loop je een verhoogd risico." Zijn advies is tijdens een lange vliegreis ook veel water te drinken. "Je moet regelmatig opstaan, je nek, je armen en je polsen goed bewegen. Wip een paar keer van je tenen naar je hiel. Loop even heen en weer door het gangpad. Het komt echt regelmatig voor dat mensen die op het eiland aankomen na een lange vliegreis, de volgende dag bij de arts zitten met zo'n trombosebeen of zelfs een longembolie. Vaak hebben ze dan ook behoorlijk zitten pimpelen, zijn daarna in slaap gevallen en dan is het raak!"

Thissen merkt op dat op Curaçao ook veel diabetes voorkomt. "Diabetes maakt de bloedvaten slecht, dus ook dat betekent weer een risico op trombose. Er zijn wel wat dingen waar je invloed op kunt uitoefenen, maar veel zaken ook niet. Een gezonde levensstijl is zo'n wezenlijk belangrijk onderdeel. Niet roken, niet drinken en elke dag de Schijf van Vijf. In de tien jaar dat wij hier nu zitten hebben we gemiddeld twee à drie keer per jaar een stagiaire met longembolie. Het zijn vaak meiden die de pil gebruiken en roken. Ze verhogen het risico nog eens door in het vliegtuig de komende stageperiode te vieren met de nodige alcohol."

"Het hoeft niet dodelijk te zijn, maar je zit wel een lange periode aan de medicijnen", vult Roose aan. Roose is fulltime huisarts en staat één a twee middagen per week de Trombosedienst bij. Van de overige vier artsen die aan de Trombosedienst zijn verbonden, zijn er twee wat oudere artsen die alleen dit werk doen. De overigen hebben nog een functie als huisarts, al dan niet als waarnemend arts. Dit alles staat dus garant voor veel knowhow en ervaring.

> Het nut van onze dienst is allang bewezen

In het kader van het tienjarig bestaan van de dienst zal een informatieavond voor patiënten worden georganiseerd. Dat is overigens niet de eerste keer. "Die avonden worden doorgaans druk bezocht", vertelt Thissen, "en bestaan uit een Papiamentstalige avond en een Nederlandstalige avond. De Papiamentstalige avond is altijd het drukst. Die avonden zijn van groot belang en je ziet dan ook dat na zo'n avond, patiënten weer gewetensvol de medicijnen op tijd gaan slikken. Daarnaast geven we nog een presentatie voor artsen. We staan in nauw contact met artsen. Eigenlijk met elke medische discipline waar de patiënt mee te maken heeft. Op die manier wordt de patiënt goed gemonitord. Medewerkers van de prikdiensten wordt dan ook op het hart gedrukt zoveel mogelijk vragen te stellen aan de patiënt zelf. Over bijzonderheden, verandering van medicijnen, noem maar op. Maar we kunnen zelf ook zien wanneer een patiënt onze medicijnen niet heeft geslikt. Dat halen we uit het geprikte bloed. Dan wordt er wel even aan de bel getrokken bij de patiënt en die krijgen dan persoonlijke begeleiding."

Door persoonlijke begeleiding van een trombosedienst wordt veel ellende voorkomen. In Nederland, waar wij dan ook eigenlijk bij horen, is het aantal trombosegevallen in vergelijking met Amerika zelfs 25 procent minder. Dat is echt de toegevoegde waarde van een trombosedienst."De gemiddelde leeftijd van trombosepatiënten ligt redelijk hoog. Het is om die reden dat in bepaalde gevallen bij de patiënt thuis bloed kan worden geprikt. "Dat moet dan wel door een arts worden aangevraagd", zegt Thissen.

Alex Roose houdt klinische conferenties voor artsen en deze vinden plaats in het ziekenhuis. De noodzaak hiervan illustreert hij met: "Om even een voorbeeld te noemen, sommige artsen weten niet welke door hen voorgeschreven medicijnen invloed kunnen hebben op de stolling van het bloed bij patiënten die een antistollings middel gebruiken . Dat wordt dan op zo'n conferentie behandeld." Discussies met een arts als de trombosedienst voorstelt van middel te veranderen zijn er volgens Roose niet. "Nee, het komt nooit voor dat ik dan met een arts in discussie moet. Gelukkig is elke arts ervan doordrongen dat wij het kenniscentrum op dat gebied zijn. En een goede arts is niet eigenwijs", lacht hij.

Op de vraag of de trombosedient ondersteuning krijgt van de overheid, slaakt Roose een diepe zucht. "Het heeft de overheid tot nu toe niet behaagd het ADC met deze dienst te ondersteunen. Het enige dat betaald wordt zijn de laboratoriumtesten van patiënten. Gelukkig is het ADC blij met de trombosedienst en financiert alles . Het nut van onze dienst is allang bewezen, maar het is zo jammer dat de overheid daar zo langzaam achteraan loopt en er geen prijskaartje aanhangt."

Thissen wil de lezers nog iets belangrijks meegeven. "Ja, als je als patiënt verbonden bent aan een trombosedienst is het doorgeven van elke verandering van wezenlijk belang. Bij elke botika worden medicijnen verkocht die zonder recept over de counter gaan. Maar welk medicijn je ook koopt en wat je ook gaat slikken, geef het door! Johannesolie bijvoorbeeld is goed voor de gewrichten en kan je gewoon kopen. Maar het is één van de middeltjes die van grote invloed is op de uitslag bij het bloedprikken. Je bloed kan er dunner of dikker van worden. Dus hoe meer wij weten hoe beter wij kunnen doseren en dat is natuurlijk in het belang van de patiënt zelf."

De Trombosedienst is een van de diensten die het ADC aanbiedt.

ÑAPA 2013
Nr. 17

‘Veel ellende wordt voorkomen’ 1
Spotlight 2
Laatste interview Helmin Wiels 3
Gezondheid 4
‘Heimwee soms hartverscheurend’ 5
Cultuur 6
Literatuur/Cultuur 7
Varia Puzzels 8
Eten & drinken 9
Dinah Veeris 10
Business Columns 11
Business Rubrieken 12

Uitgelicht

Vertwijfeld

Curaçao werd zondag opgeschrikt door de lafhartige moord op PS-leider Helmin Wiels: vijf kogels troffen hem in zijn rug. De samenleving verkeert in shock en blijft vertwijfeld achter vol ongeloof en vragen: wie hebben dit op hun geweten en, vooral, hoe heeft het zover kunnen komen met ons eiland?

Foto’s: Edsel Sambo

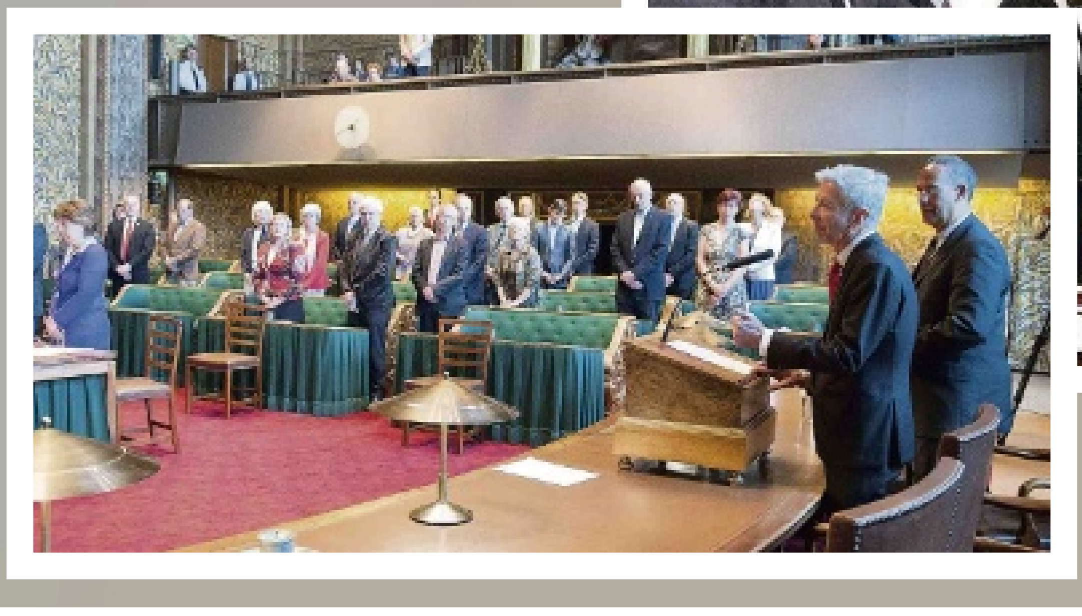

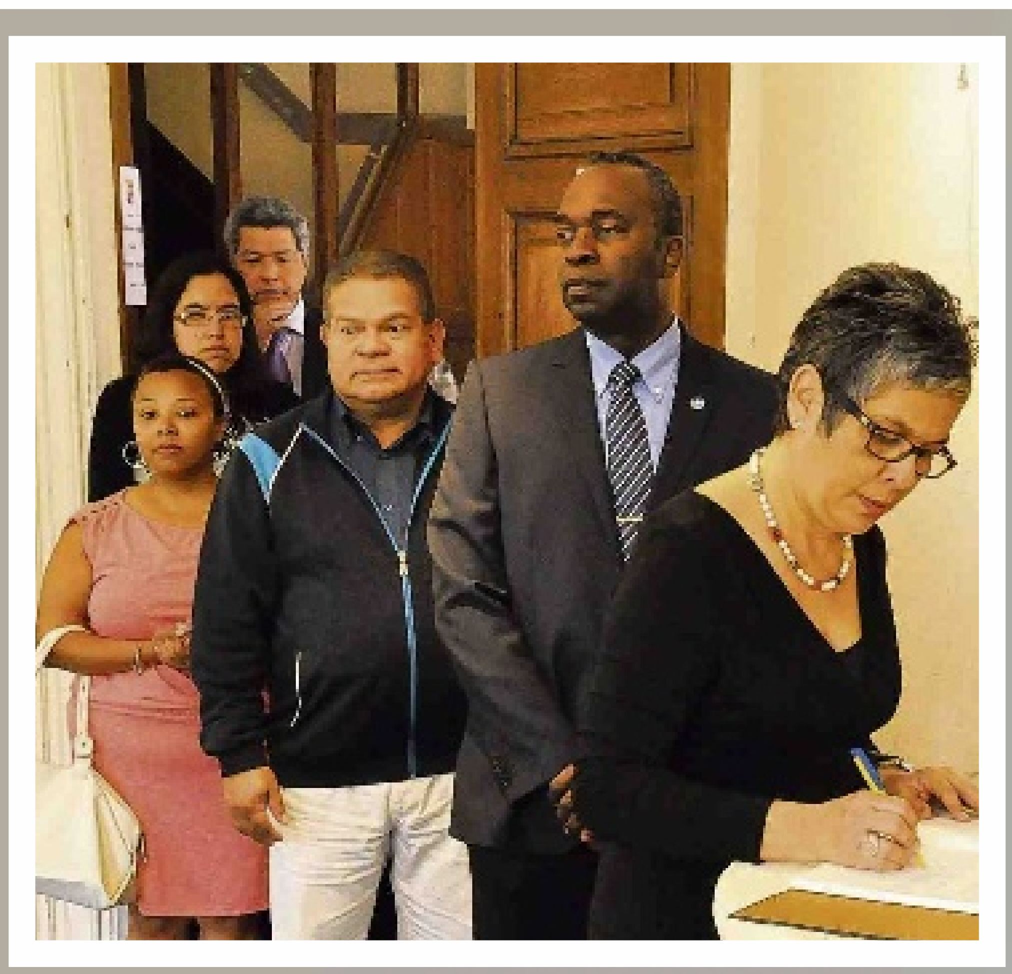

Colofon

BLADMANAGER
Linda van Eekeres
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Sarah Kuiper

Aan deze Ñapa werkten mee:
Marja Berk
Monique Casimiri
Mirjam Fokkens
Verele Ghering
Louis Hilgers
Erik van Kampen
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Margriet Marbus
Roxanne Martha
Wouter Mol
Milangela Plate
Victorine Stille
Mildred Schwengle
Marcel Truyens
Bertine Vermeer
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Foto van de week

Marla Schotborgh fotografeerde deze prachtig bloeiende kibrahacha nabij Pizza Hut. Als er in april of mei na maandenlange droogte een flinke regenbui valt, ontwikkelt deze bijzondere boom in drie dagen knalgele bloemen. Het is opmerkelijk dat deze bloemen er na drie dagen ook weer pardoes afvallen, zo valt te lezen in ‘Onze planten en bomen’ van bioloog en auteur Bart de Boer.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

‘Saamhorigheid’

Monique Casimiri

Als ik ’s ochtends wakker word is het openmaken van mijn laptop één van de eerste dingen die ik doe. Even snel kijken op Facebook. Ik heb het perfecte excuus hierop gevonden, aangezien sommigen dit toch een vorm van verslaving zouden noemen. Ik wil graag weten wat mijn vrienden en familie overzees hebben gedaan, terwijl ik lag te slapen. Puur uit interesse natuurlijk en zeker niet uit nieuwsgierigheid. Hoewel een goede roddel altijd leuk is om te lezen.

Als mij wordt gevraagd of er nog iets leuks te vertellen was op Facebook moet ik meestal zeggen dat er niet veel gebeurd is. Tot afgelopen maandag. Nu kreeg manlief niet eens de tijd om te vragen of er nog iets gebeurd was. Ik liep met laptop en al de slaapkamer weer in om hem te vertellen van de gruwelijke moord op HelminWiels. Ongeloof was af te lezen op mijn gezicht en ongeloof is ook wat ik bij ieder ander las die er iets over kwijt wilde op internet. Facebook kleurde zwart onder mijn vrienden.

De vergelijking met Pim Fortuyn werd al snel gemaakt en ik zie hem ook. Bij Wiels was je of voor zijn ideeën of tegen zijn ideeën lijkt het wel. Een soort van middenweg was er niet en men kwam openlijk uit voor zijn of haar mening hierover. Maar dat maakt nu allemaal niets meer uit. Wat Wiels misschien uiteindelijk ook graag gewild zou hebben gebeurde nu. Er ontstond verbroedering. Er ontstond een gevoel van saamhorigheid. Men was het met elkaar eens: het maakte niet uit wat Wiels te vertellen had, je bleef van hem af. Zoals je van iedereen af hebt te blijven. Het hebben van een mening mag nooit de reden van moord zijn. En het lijkt dat dat gebeurd is.

Wat de ware toedracht is, is bij het schrijven van deze column nog niet bekend. Misschien komen we er wel nooit achter, maar wat zullen ze hun best doen om het te weten te komen. Hoe erg ik het ook vind, hoe erg ik het ook veroordeel wat er is gebeurd, ik ben blij met het gevoel van saamhorigheid dat ik proef onder mijn kennissen en vrienden. Ook onder vreemden die ik hierover spreek in Nederland. Een soort van musketiergevoel. Eén voor allen en allen voor één. Laten we dat gevoel vooral zo houden. Samen zijn we sterk, samen verwerken we verdriet sneller en beter. Samen bouwen we weer verder aan de toekomst.Een toekomst waar we met elkaar in vrede samen kunnen leven op dat hele kleine stukje rots in die immens grote zee. Ik zet mijn voeten vooruit en zal figuurlijk, en jammer genoeg waarschijnlijk ook letterlijk, nog vaak struikelen. Dat is niet erg. Ik verkeer in de wetenschap dat ik word opgevangen door mijn vrienden en familie.Zij geven mij dat gevoel van saamhorigheid dat ik ook nu voel en ik hoop dat anderen dit ook voelen, want het voelt fijn.

Laatste interview Helmin Wiels

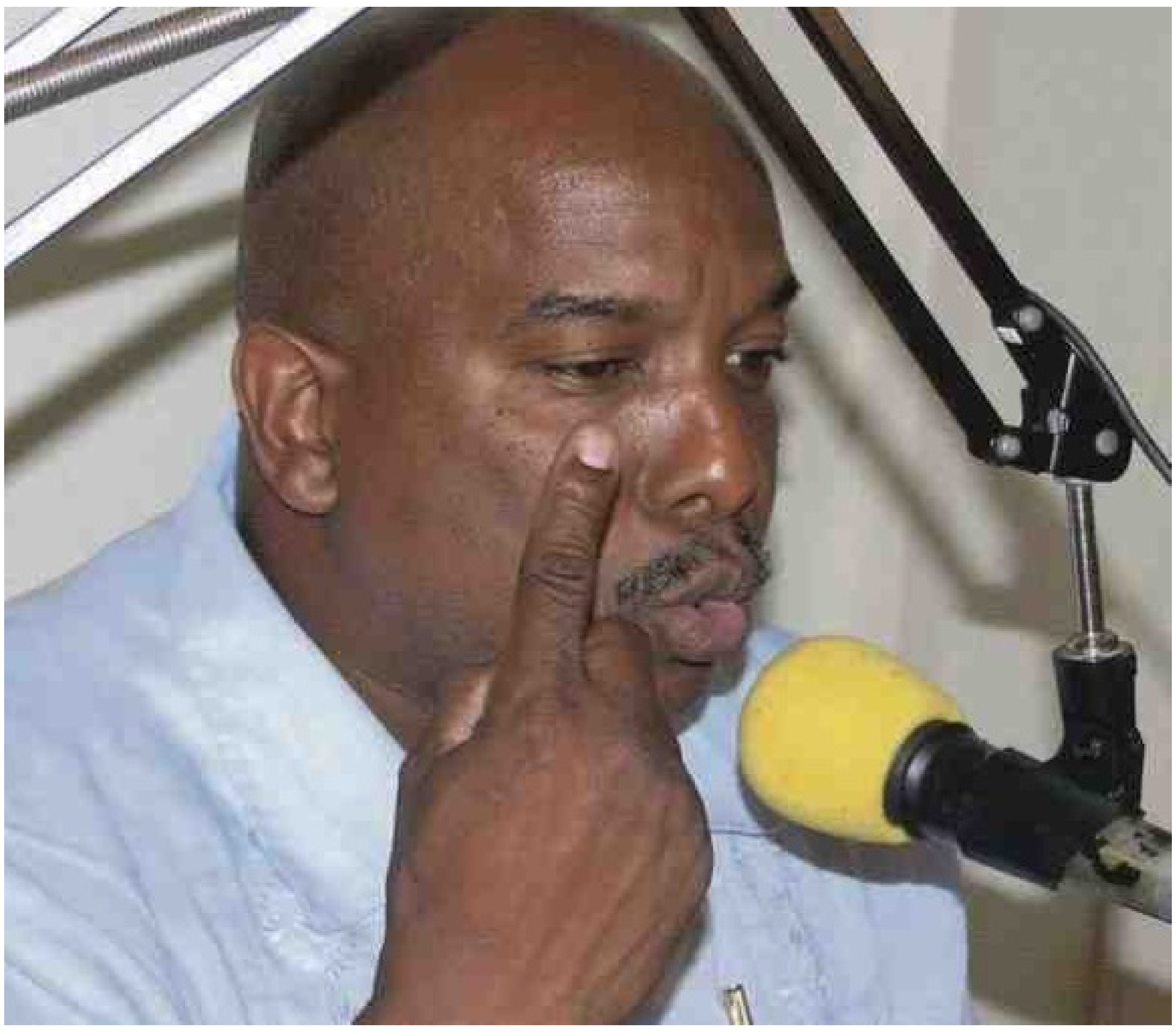

Foto: Ken Wong, 2008

Helmin Wiels schuwde het niet om, onder meer in zijn radioprogramma, de boel flink op te schudden.

'Ik vrees niet voor mijn veiligheid, ik ben niet bang'

Zondagmiddag om vijf uur werd Pueblo Soberano-voorman Helmin Magno Wiels (56) op het strand van Marie Pampoen, de volkswijk waar hij opgroeide, doodgeschoten. Vorige week dinsdag- en donderdagmiddag gaf hij even verderop, in het Baoase Beach Resort zijn laatste grote interviews aan Margriet Marbus. Het artikel is gepubliceerd in Esquire en NRC Handelsblad. Zij bieden dit stuk belangeloos aan de Amigoe aan, zodat ook de mensen op Curaçao kennis van de inhoud kunnen nemen.

Foto: Govert de Roos

Interviewster Margriet Marbus

'Wacht even mevrouw!' Een bewaker komt vlug aanlopen. Het Baoase Beach Resort is geen hotel waar je ongezien naar binnen glipt. 'Een interview? Met mijnheer Wiels? Welk blad?' Na uitleg en confirmatie bij de receptie wordt er dan toch toegang verleend. Even later komt Pueblo Soberano-voorman Helmin Wiels trefzeker aanstappen over het pad naar het strand. Geruite blouse, spijkerbroek, glimmend kaal hoofd en een snor. Twee kamermeisjes krijgen een hand, net zoals de serveerster van het Baoase Beach Resort die zojuist trots vertelde dat mijnheer Wiels hier wel twee, drie keer per week komt eten.

Het Baoase Beach Resort, ligt op de grens van de volksbuurten Marie Pampoen en Steenrijk, de wijk waar Helmin Wiels opgroeide. Het is bepaald geen snèk waar een Antilliaan de lunch met een kippenpoot en een blikje Polar doet. Het kleine maar meest luxe hotel van Curaçao is exclusief, peperduur, ommuurd en bewaakt. Een vesting, zeg maar, voor mensen die van veiligheid en rust houden. Niet echt een plek waar je Helmin Wiels, de 'man van het volk' drie keer per week aan zou treffen. Dat Wiels zelf, op dit moment op Curaçao is, is trouwens ook nogal ongewoon. Moet hij morgen niet bij de inhuldiging van de koning zijn?

'Jazeker, ik heb wél een uitnodiging ontvangen', zegt de politicus. Hij bestelt een port en een biefstukje. 'Maar we hebben op dit moment een economisch precaire situatie. Ik kan mijn volk niet vragen om opofferingen te doen terwijl wij met zijn allen business class naar Nederland reizen. Ik heb als politicus een voorbeeldfunctie. Bovendien: ik ben republikein. Ik erken de monarchie niet. De hypocrisie ten top. Nederland is tegen Khadaffi, Bin Laden, Saddam Hoessein. Maar ondertussen waren ze wel altijd goede vrienden met Videla, Pinochet en de Duvaliers. Nederland en de Oranjes liepen weg met Somoza. En de dochter van een oorlogsmisdadiger uit een regime waarin 60.000 mensen verdwenen, die wordt in Nederland omarmd. Onderwijzers, studenten en ook verslaggevers zijn daar in Argentinië destijds verdwenen, mevrouw. Nee, ik doe niet mee. Ik heb geen koning.'

Maar over kosten. Hoe zit het dan met deze - toch wel dure - lunch? Een beetje eten voor twee in Baoase kost met een beetje goede wil zo'n 400 gulden. Een flink deel van het maandsalaris van een Antilliaanse bouwvakker. Die het met de stijgende grondbelastingen, brood- en benzineprijzen inderdaad steeds moeilijker heeft.

'Ik zit hier niet voor het lekkere eten, mevrouw', zegt Wiels streng. De enige Antilliaan in het restaurant, waar verder alleen roodverbrande Nederlanders aan de kreeft en de champagne zitten, kijkt steels om zich heen. 'Maar wel omdat hier niet zomaar iedereen naar binnen kan. Snapt u dat?' Vreest Wiels voor zijn veiligheid? 'Nee, vrezen niet. Ik ben niet bang. Dan moet je niet de politiek in gaan, als je bang bent. Maar veel mensen zijn niet blij met wat ik zeg. Wat zeg ik: die zijn boos. Maar ik moet openbaar maken wat er mis is hier. Ik ben in de politiek gegaan om de corruptie weg te vagen. En die zit hier op Curaçao diep. Bankiers, registeraccountants, projectontwikkelaars: op het oog nette bedrijven zitten er tot over hun oren in. En politici, die ook. En de telefoonmaatschappij UTS. Die ook. Vrijdag hoort u daar meer van. Ik moet orde op zaken stellen. Ik ben het antwoord van het volk op deze dingen.' En daarom werkt hij 24 uur per dag, zegt hij. Omdat hij zich verantwoordelijk voelt. Wiels, een maatschappelijk werker en de zoon van een politieman wiens grootmoeder nog als slavin geboren is, wil dat de mensen zich bewust worden dat ze iets kunnen doen tegen deze dingen. Dat ze beseffen dat het hun belastinggeld is dat deze mensen zich toe eigenen.

Wiels: 'Mijn mensen moeten mondig worden. Luister, ik ben geen politicus. Ik ben een maatschappelijk werker. Ik heb voor de klas gestaan. Ik werk aan bewustwording van het volk.'

De Curaçaoënaars van nu moeten bij voorkeur net zo mondig worden als hijzelf, vindt de Pueblo Soberano-leider die bekend staat om zijn boude uitspraken. Niet alleen corrupte zakenlui en politici krijgen verbaal om hun oren van de op Westpunt geboren Antilliaan. Voor verwende Nederlandse miljonairs heeft hij ook geen goed woord over. De schrik zit er inmiddels dan ook goed in bij de Nederlandse gemeenschap.

'Wiels wil ons allemaal in een boot stoppen en er midden op zee een gat in schieten', zegt een Amsterdamse ondernemer op Curaçao. Hij wil niet met naam genoemd. 'Te link', zegt hij. 'Curaçao is aan het veranderen. Het geweld en de dreiging jegens Nederlanders en blanken in het algemeen nemen toe. Wiels is anti-makamba, zoals ze ons hier noemen. Zijn opstelling en uitspraken zijn verantwoordelijk voor de steeds killere verhoudingen tussen Nederlanders en Antillianen.'

Wat vindt Helmin Wiels van zo'n uitspraak?

Wiels is even stil, kijkt uit over de zee en neemt een slok van zijn port. Dan gaat zijn mond open. 'Stom vind ik dat. En ja, de criminaliteit neemt toe. Dat is het resultaat van een maatschappij die niet voor haar mensen zorgt. Maar Nederlanders? Bang?' Hij spuugt het woord bijna uit. 'Ja, ze zijn bang voor me. Heel bang. Ze denken: Wiels gaat ons allemaal vermoorden. Maar dat was vroeger al zo, dat ze bang van ons waren. Vroeger woonde de Nederlander in compounds. Gated communities. Dat is nooit veranderd. Ze bemoeien zich niet met ons en ze minachten ons. Onze mensen waren Untermenschen en zij de Übermenschen. Ze dachten altijd al dat we hen haatten. Maar het was hun eigen gedrag dat die zware gevoelens -want zo noem ik het - bij ons opwekte. Maar waarom zijn ze nu precies zo bang? Is er wel eens zomaar iemand vermoord? Is er recent werkelijk iets gebeurd? Je weet het niet, zeg je? Nou, ik weet het wel. De reden is, ze kennen ons niet. Daarom. Onwetendheid maakt bang. Heb je dat programma drie weken geleden gezien? Van die Nederlandse miljonairs?' Hij doelt op het recent uitgezonden programma 'Onder Elkaar' waar aan Nederlanders werd gevraagd hoe zij zich voelden onder een Helmin Wiels die hen 'in bodybags' terug naar huis zou wensen.

Wiels: 'Daar werden nogal offensieve uitspraken gedaan door die zogenaamde 'happy few'. De neger komt uit het oerwoud maar het oerwoud nooit uit de neger, Dat zeiden ze. Ze zeiden ook dat wij, de Antillianen, god op onze blote knieën mogen bedanken dat zij, ja, dat zeiden ze 'zij', ons als slaven hadden getransporteerd naar Curaçao. Anders zaten we nog steeds met botten in onze neus in een rieten jurk in Afrika. Hoe durven ze. Wat een gebrek aan respect. En wil je dan, als je zoiets zegt, hier op het eiland wonen? Samen met ons, die neger met het oerwoud in zich?' Wiels snuift. Hij wenkt de serveerster. Nog een port. 'Dan moet je hier niet willen zijn, als je dat zegt. Toch?' Maar hij wil wél de dialoog met de Nederlanders aan, zegt hij. En met iedereen eigenlijk. 'Het is niet zo dat ik de Nederlanders weg wil hebben. Maar er moet wel respect zijn. Mijn taak is uitleggen, uitleggen, uitleggen.' Dat is wat Wiels wil, zegt hij. Transparantie scheppen. Eerlijkheid. Vertrouwen kweken. Zijn mensen zijn het vertrouwen in de wet kwijt. Dat moet terug, vindt hij. Er moet veiligheid zijn. Op straat maar ook in de politiek en de financiële wereld. Daarom zit hij als maatschappelijk werker in de politiek. Maar waarom wil hij dan, met die grote meerderheid aan stemmen achter zich, de post van minister-president op Curaçao niet aanvaarden?

'Macht is een verslavend iets', zegt Wiels. 'En ik ben er niet gevoelig voor. Ik hoef die hoogste post niet. Kijk, een minister kan je afzetten als hij zijn werk niet goed doet. Ik heb mijn zetel. Die neemt niemand me af. Ik wil deze maatschappij veranderen. Goed maken. Ik heb geen tegenstanders. Ik ben mijn eigen grootste tegenstander. Ik wil mezelf steeds verbeteren. Laten zien dat politici hier zijn om voor het volk te zorgen en niet alleen voor zichzelf. Mijn volk betaalt belasting en daarvoor verdienen ze de beste bestuurders. Er zijn genoeg bekwame mensen die minister kunnen en willen worden. Laat die het dan maar doen. Laat mij met mijn vijfmansfractie in de Staten maar sturing geven en invloed hebben. De boel controleren.'

Dat zijn positie voor weinig verandering in zijn lifestyle heeft gezorgd bewijst de gescheiden vader van twee in Nederland studerende kinderen met zijn huis. Een klein onderkomen op een berg op het oostelijke gedeelte van Curaçao. Een slaapkamer en een woonkamer die is ingericht als bibliotheek volstaan. 'Ik lees veel. Ik moet er wel voor zorgen dat mijn huis niet op een kantoor gaat lijken.' Maar waar zijn huis precies ligt wil hij niet zeggen.

'Mevrouw', zucht hij als hij de vraag voor de derde keer gepresenteerd krijgt, 'ik kan het niet zeggen. Ik heb een prachtig uitzicht en woon heel goed, maar voor mijn eigen veiligheid kan ik niet zeggen waar precies. Je weet maar nooit.'

Foto: Edsel Sambo, 2012

PS-leider Helmin Wiels verlaat het Kranshi-gebouw na het indienen van de kandidatenlijst van de laatste verkiezingen, die gewonnen zouden worden door Pueblo Soberano.

Medisch

Vragen over... hepatitis C

Hepatitis is een ontsteking van de lever. Het woord is afgeleid uit het Grieks. Het woord 'hepar' betekent lever en 'itis' betekent ontsteking. Er zijn verschillende soorten hepatitis, omdat een ontsteking van de lever verschillende oorzaken kan hebben.

Tekst: Wouter Mol

Hepatitis C is een ontsteking van de lever die veroorzaakt wordt door een virus. Bij hepatitis C gaat het om een ander virus dan bij hepatitis A en B. Het zijn alle drie leverontstekingen die veroorzaakt worden door infectie met een virus. Ze worden daarom ook wel virale hepatitis genoemd.

Het hepatitis C-virus is pas vanaf 1989 bekend. Tot 1991 werd in Nederland bloed dat wordt gegeven voor een bloedtransfusie niet op de aanwezigheid van het hepatitis C-virus onderzocht. Daarom zijn veel mensen die voor 1990 een bloedtransfusie kregen met hepatitis C besmet geraakt. Tegenwoordig komt dit in Nederland niet meer voor, omdat de bloedbanken het bloed op hepatitis C testen.

Hepatitis C kan een leverontsteking veroorzaken. Dit kan ernstige klachten tot gevolg hebben. Iemand kan echter ook besmet zijn zonder het te merken. In beide gevallen bent u besmettelijk voor andere mensen. Het kan ongeveer tien tot twintig jaar duren voordat iemand die besmet is duidelijke klachten krijgt. Hepatitis C wordt in de meeste gevallen chronisch: ongeveer 80 procent van de mensen die besmet raakt, krijgt een chronische leverontsteking. Dit wil zeggen dat het hepatitis C-virus in het lichaam aanwezig blijft. Hierdoor kan de lever ernstig ontstoken raken. Bij 20 procent van de mensen met chronische hepatitis C ontstaat levercirrose. Levercirrose is een ernstige leverziekte, waarbij gezond weefsel in de lever vervangen wordt door littekenweefsel. Levercirrose kan ook een verhoogde kans geven op het ontstaan van leverkanker.
De laatste jaren is stilaan duidelijk geworden welke grote invloed hepatitis C heeft op de volksgezondheid. Het is zeker geen zeldzame ziekte. In België schat men dat ongeveer 100.000 mensen besmet zijn, 0,8 procent van de bevolking. In Nederland is dit percentage lager, 0,2 procent van de bevolking. Slechts minder dan de helft weet dat ze besmet zijn. Wereldwijd zijn 170 miljoen mensen met hepatitis C besmet, 3 procent van de wereldbevolking. Zo zijn er in de Verenigde Staten 4 maal meer mensen besmet met hepatitis C dan met het HIV-virus. Hepatitis C-cirrose is één van de voornaamste redenen waarom patiënten een levertransplantatie krijgen en het is één van de voornaamste oorzaken van primaire leverkanker.

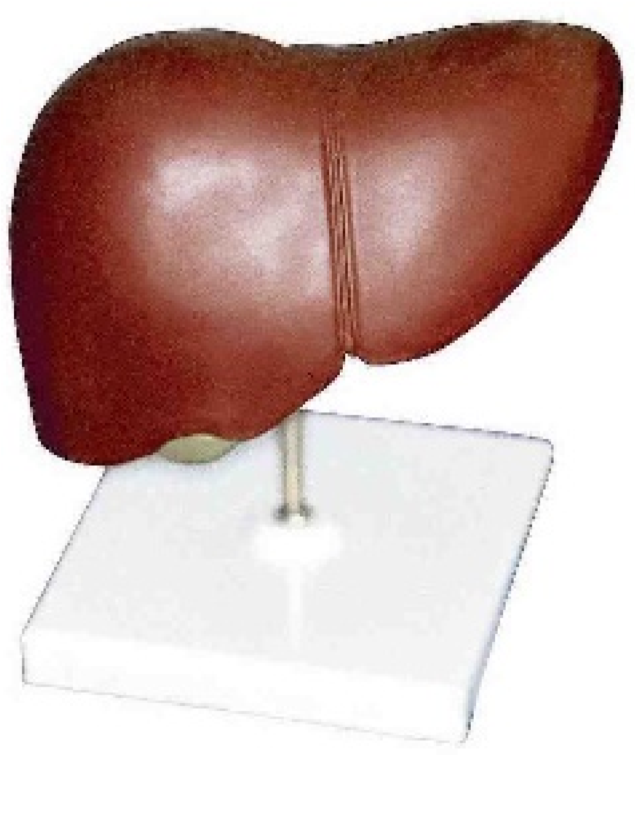

Model van een lever

De lever

De lever is een belangrijk orgaan met veel verschillende functies. Behalve de aanmaak van galvloeistof vindt ook stapeling van vitaminen en mineralen in de lever plaats. In de lever worden heel veel essentiële stoffen geproduceerd zoals eiwitten en vetten. Daarnaast maakt de lever giftige stoffen en medicijnen onschadelijk en speelt hij een belangrijke rol bij de energiehuishouding. De lever is een bijzonder orgaan met een grote reservecapaciteit en een groot herstelvermogen. De lever ligt rechtsboven in de buikholte, vlak achter de ribben. Bij volwassen mensen weegt de lever ongeveer anderhalve kilo en is bijna zo groot als een voetbal. Wanneer een deel van de lever verwijderd wordt, groeit het resterende deel weer aan. Een voorwaarde hiervoor is dat het achtergebleven deel van de lever gezond en groot genoeg is.

Vanwege de grote reservecapaciteit van de lever geven leverziektes vaak pas in een laat stadium klachten. In een vroeg stadium hebben veel mensen met leverziekten geen klachten. Dit komt doordat het gezonde deel van de lever de verschillende functies goed genoeg kan uitvoeren.

Besmetting

Besmetting met het hepatitis C-virus gebeurt alleen via contact met besmet bloed. Gelukkig komt besmetting door bloed of bloedproducten (bij een bloedtransfusie) bijna niet meer voor. Bloedtransfusie en het toedienen van bloedproducten afgeleid van bloed vormden de belangrijkste besmettingsoorzaak vóór juli 1990. In 1989 ontdekten onderzoekers het hepatitis C-virus en sinds begin jaren negentig worden alle bloedproducten getest op de aanwezigheid van het hepatitis C-virus. Wie vóór 1990 bloed of bloedproducten toegediend kreeg, loopt dus wel het risico besmet te zijn. Hepatitis C is een ziekte die veel voorkomt bij druggebruikers, vooral druggebruik door naalden en spuiten.
Het plaatsen van tatoeages en piercings geeft eveneens meer kans op besmettingen.
Seksuele overdracht van het virus lijkt mogelijk, maar treedt zelden op in een stabiele relatie. Wanneer een moeder drager is van het virus kan ze in 2 tot 5 procent van de gevallen haar baby besmetten.
De overdracht van het hepatitis C-virus kan ook na prik-incidenten, bijvoorbeeld bij verpleegkundigen of chirurgen.

Familieleden van hepatitis C-virus positieve patiënten moeten weten dat er bij normaal sociaal contact geen besmettingsgevaar is. Voorzorgsmaatregelen zijn er wel:

- vermijden van contact met bloed of wondjes;
- geen scheerspullen, tandenborstels of handdoeken delen;
- vormen van seksueel contact vermijden waarbij men in contact komt met bloed.

Bij ongeveer 30 procent van de besmettingen blijft de oorzaak van de besmetting onbekend.

Behandeling

In eerste instantie is de behandeling gericht op een beperking van schade aan de lever en het vermijden van cirrose. Daarom is het belangrijk dat de patiënt weet dat hij/zij slechts sporadisch alcohol mag gebruiken en dat overgewicht dient te worden vermeden. Andere beperkingen in de voeding zijn er niet.
De basis van de antivirale behandeling is interferon. Het is een chemisch interferon dat lijkt op het lichaamseigen interferon. Dit is een eiwit dat door het lichaam wordt aangemaakt als een reactie op virale infecties.
De toediening van interferon helpt het afweersysteem de virusdeeltjes af te breken en de vermenigvuldiging te verhinderen. Het wordt via onderhuidse inspuitingen toegediend, omdat interferon een eiwit is en als men een eiwit via de mond toedient wordt het in het verteringsproces vernietigd. Om een efficiënte werking te verkrijgen, werd een aangepast interferon geproduceerd, namelijk PEG interferon (Pegylated interferon). Dit bestaat uit een gewijzigde vorm waardoor het langer in het lichaam aanwezig blijft, zodat het medicijn maar 1 maal per week gegeven dient te worden, waardoor het minder belastend is voor de patiënt. Een belangrijke manier om de efficiëntie van een interferon-behandeling te verhogen is het gebruik van een combinatietherapie met Ribaverine. Dit is een antiviraal middel dat de vermenigvuldiging van veel virustypes remt. Het wordt nooit alleen als therapie toegepast, maar in combinatie met interferon. Ribavirine wordt als capsule via de mond ingenomen.
Niet iedereen kan echter behandeld worden omdat er soms contra-indicaties zijn voor deze antivirale behandeling.
Er bestaan verschillende types (genotypes) van het HCV-virus. Er bestaat geen verschil omtrent hun agressiviteit, maar de kans op definitieve genezing met de huidige antivirale therapie hangt wel af met welk type men besmet is.
De combinatietherapie duurt minstens 3 maanden voor genotype 1, 4 en 5, waarna er voor deze genotypes een evaluatie volgt, en indien de patiënt reageert (verdwijnen van het virus uit het bloed) wordt de therapie verlengd tot 48 weken. De genezingspercentages zijn 75 procent voor het genotype 2 en 3 en 50 procent voor de andere genotypes. Een interferon-therapie kan echter gepaard gaan met allerlei nevenwerkingen zodat 10 procent van de patiënten uiteindelijk de therapie dient te onderbreken.
In tegenstelling tot hepatitis A en B bestaat er tegen hepatitis C geen vaccin.

Dr. W.W. Mol is huisarts te Curaçao

Mens & Psyche

Anorexia Nervosa (1)

Het uiterlijk voorkomen is voor velen op Curaçao erg belangrijk, sommigen gaan echter te ver in het nastreven van een 'perfect' lichaam. Het zal wellicht menigeen verbazen, maar ook op ons klein eiland waar zoveel draait om lekker eten heeft Anorexia Nervosa zijn greep op jong en oud, mannen en vrouwen.

Tekst: Milangela Plate

Personen met Anorexia zijn angstig om in gewicht aan te komen.

Anorexia Nervosa is een eetstoornis die wordt gekenmerkt door een extreem mager lichaam en een drang tot overmatig bewegen. Deze psychiatrische aandoening gaat gepaard met een aantal signalen die vaak zo subtiel zijn dat ze lange tijd onopgemerkt blijven voor de mensen in de omgeving van een anorexia-patiënt.
Personen met anorexia zijn angstig om in gewicht aan te komen. Zij worden zo bevangen door deze angst, dat zij niet meer in staat zijn een normaal eetpatroon aan te houden.
Alhoewel het begrip Anorexia Nervosa, letterlijk vertaald betekent 'gebrek aan eetlust door psychische oorzaak', is er bij anorexia-patiënten meestal geen sprake van een gebrek aan eetlust. Zij houden van eten en voelen wel degelijk honger. Zij gaan echter wel anders om met eten, zowel hun eetgedrag als hun gedachten over eten en hun eigen lichaam is afwijkend.

Twee typen

Er kunnen twee vormen van Anorexia Nervosa worden onderscheiden. Bij de ene vorm van Anorexia Nervosa zal de persoon trachten af te vallen door te vasten, maaltijden over te slaan of door de hoeveelheid calorieën die hij/zij eet fors terug te schroeven tot (ver) onder de dagelijkse benodigde hoeveelheid. Dit eetgedrag wordt gecombineerd met veel bewegen. Er is namelijk bij dit type Anorexia Nervosa een grote drang om genuttigde calorieën te verbranden, wat doorgaans leidt tot extreem veel en intensief sporten, zoals hardlopen en dansen. In sommige gevallen zullen mensen met deze vorm van Anorexia Nervosa alles aangrijpen om calorieën te verbranden, zoals liever blijven staan dan te gaan zitten.
Bij de andere vorm van Anorexia Nervosa valt de persoon vooral af door na het eten te braken en/of laxeermiddelen te gebruiken. Signalen die erop kunnen wijzen dat iemand frequent braakt zijn het onmiddellijk verlaten van de eettafel na de maaltijd om naar het toilet gaan. Ook kan het opvallen dat de persoon verkleurde vingers heeft of ruwere huid bij de knokkels, wat veroorzaakt wordt door het opwekken van braakneigingen met de vingers. Als gevolg van maagzuur dat door frequent braken in de mond terecht komt, ontstaan op termijn tevens gebitsproblemen en/of een slechte adem.

Signalen

Het kan ook opvallen dat iemand die lijdt aan Anorexia Nervosa vaak klaagt dat hij/zij te dik is. Sommige anorexia-patiënten doen voortdurend aan 'body-checking', dat wil zeggen herhaaldelijk wegen, in de spiegel kijken of zichzelf opmeten, bijvoorbeeld rond de taille.
Naarmate de aandoening vordert hebben mensen met Anorexia Nervosa steeds meer moeite om aan andere dingen te denken dan aan eten, hun lichaam en hun gewicht. Zij besteden veel tijd aan het verzamelen en lezen van recepten, kookboeken en het kijken naar kookprogramma's op televisie.
Mensen die lijden aan Anorexia Nervosa zijn zich doorgaans bewust van hun afwijkend eetgedrag en zullen trachten dit te verbergen. Hierdoor geven zij er vaak de voorkeur aan om alleen op hun kamer te eten en dus niet in het bijzijn van anderen. Als iemand met Anorexia Nervosa al in het bijzijn van anderen eet zal het anderen opvallen dat zij weinig eten en vooral datgene eten wat weinig calorieën bevat, zoals bijvoorbeeld sla en selderie. Daarnaast is de manier waarop iemand met anorexia eet heel typerend voor deze aandoening; zij 'spelen' met het eten, snijden het eten heel klein, prikken in het eten en eten heel langzaam.
In verdere pogingen om het afwijkend eetgedrag te verbergen zullen anorexia-patiënten geregeld hierover liegen: als hen eten wordt aangeboden slaan zij dit af, waarbij zij doen alsof ze eerder hebben gegeten of zeggen later bij het uitgaan te zullen eten. Ook op vragen over de omvang van hun gewichtsverlies zullen zij meestal niet geheel eerlijk antwoorden.

De kern

Alhoewel veel draait om eten en gewicht bij Anorexia Nervosa, is dat niet de kern van de aandoening. Eetstoornissen zoals deze zitten veel gecompliceerder in elkaar. Het afwijkend eetgedrag en gewicht zijn slechts symptomen van een diepgaandere stoornis, zoals een ernstige depressie, eenzaamheid, onzekerheid of een enorme drang om perfect te zijn en het gevoel geen grip of controle te hebben in het leven.
Mensen met Anorexia Nervosa zijn vaak perfectionistisch ingesteld, presteren goed in alles wat ze doen, willen aldoor anderen behagen ofwel 'pleasen'. Daar waar zij het in andermans ogen goed voor elkaar hebben in het leven, zijn zijzelf overmatig kritisch ten aanzien van zichzelf, voelen zij dat ze falen en voelen zij zich vaak hulpeloos, waardeloos en onkundig.
Wanneer iemand zich op veel gebieden in zijn leven zo hulpeloos voelt, kan hij een gevoel van grip, controle en kracht putten uit het feit dat hij extreem goed controle kan uitoefenen op datgene wat hij eet, dat hij nee kan zeggen tegen eten en dat hij het gewicht op de weegschaal (wel) kan sturen. Anorexia Nervosa vervult zogezegd een behoefte aan controle, succes en/of ergens goed in zijn. Sommige anorexia-patiënten kunnen enorm genieten van hongergevoelens; het is voor hen niet alleen een teken dat het lichaam vet verbrand, het herinnert hen telkens aan die ene speciale gave die zij hebben, namelijk afvallen.
Bij mensen met Anorexia Nervosa is het zelfbeeld en zelfvertrouwen sterk verbonden aan hun lichaamsgewicht en uiterlijke verschijning. Mensen die lijden aan anorexia hebben daarbij echter een verstoord lichaamsbeeld; wanneer zij in de spiegel kijken zien zij een dik 'vet' lichaam, daar waar zij er in andermans ogen 'normaal' uitzien of zelfs erg mager zijn. Sommigen zullen proberen om hun lichaam te verbergen onder ruim zittende 'baggy' kleding.
Anorexia-patiënten beleven het extreme gewichtsverlies als iets positiefs en totaal niet als gevaarlijk, wat het absoluut wel is. Anorexia wordt vaak gezien als een 'vrouwenziekte'en alhoewel het inderdaad veel vaker voorkomt bij vrouwen, zijn er ook mannen die lijden aan deze aandoening.

In mijn volgende column volgt meer informatie over onder meer de gevolgen van Anorexia Nervosa.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog.
Email: milangela.plate@takecare.an

'Heimwee soms hartverscheurend'

Belangenbehartiging voor Antilliaanse ouderen in Nederland op het gebied van wonen, zorg en welzijn en veiligheid, dat is waar Mariëta Emers zich voor inzet. De Stichting Caribische Senioren Tilburg geeft ouderen informatie over zorg, pensioen en wetgeving, maar biedt ook gezelligheid en warmte ter verlichting van de eenzaamheid waar menigeen mee te maken krijgt.

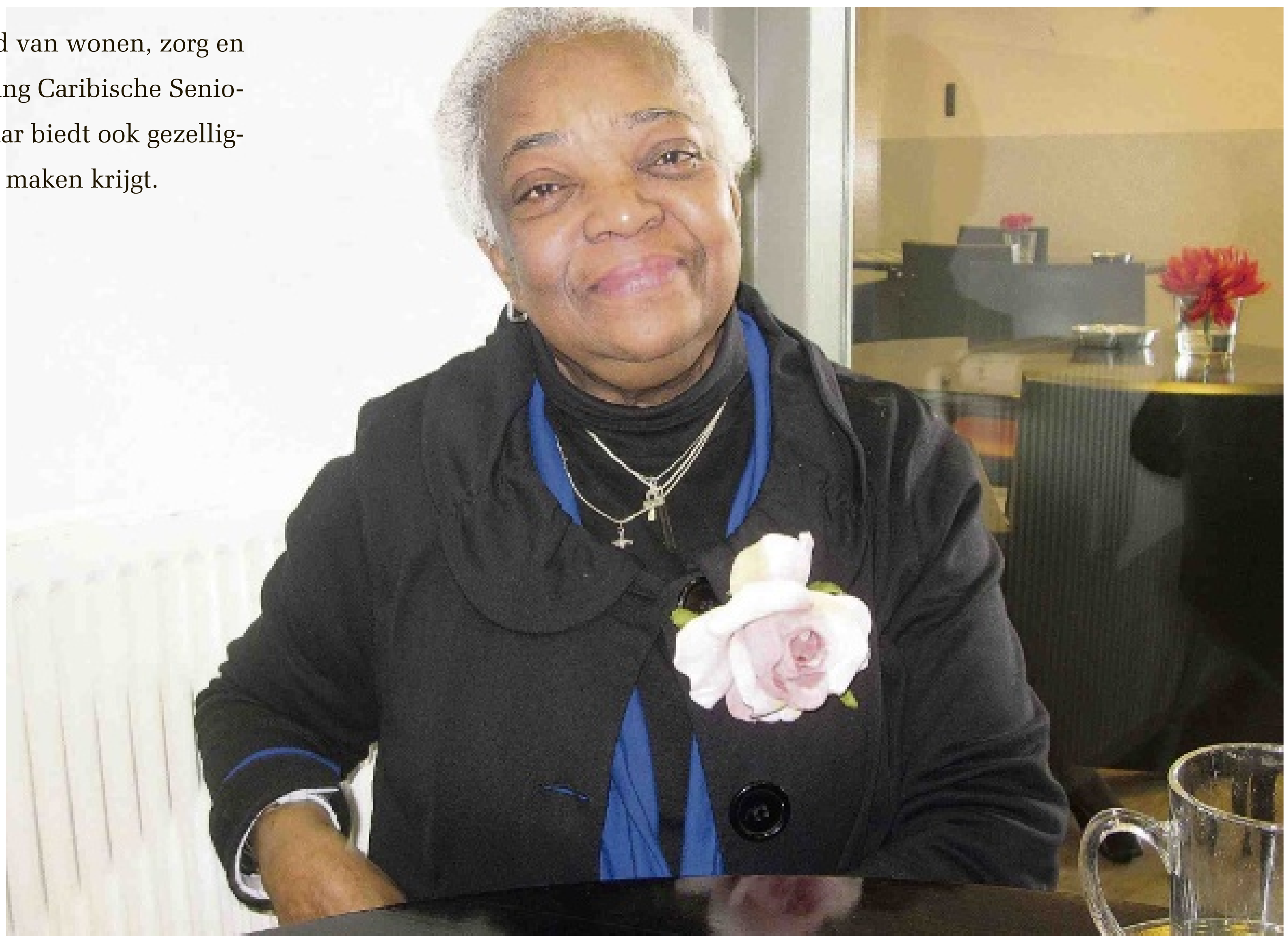

Mariëta Emers wil Antilliaanse ouderen van informatie voorzien maar ze ook verlichten in hun eenzaamheid.

Tekst en foto's: Mineke de Vries

Vanuit een oud kerkgebouw midden in de stad waarin verschillende sociale en maatschappelijke organisaties zijn gevestigd, doet ook de SCST haar werk. Het is inmiddels zeven jaar geleden dat Mariëta Emers haar stichting in Tilburg op poten zette. "Omdat Antillianen meestal geen lid zijn van een bond, moet iemand voor hun belangen opkomen, iemand die de wegen weet die je moet bewandelen om aan informatie te komen." Ouderen zijn hoe dan ook een kwetsbare groep, weet Emers uit eigen ervaring. Toen haar moeder naar Nederland moest om in Utrecht een hartoperatie te ondergaan, werd haar vader in een opvangcentrum in Curaçao geplaatst, omdat hij de eerste verschijnselen van Alzheimer had, wat ze zich overigens pas later realiseerden. Emers: "In die tijd heb ik in de verschillende zorgsituaties zoveel leed onder ouderen gezien dat ik besloot me voor hen te gaan inzetten. Bij Antilliaanse ouderen speelt dat nog veel meer. Ze hebben moeite om zich te uiten, het schaamtegevoel speelt steeds maar weer een rol en daarbij vinden sommigen het moeilijk zich in het Nederlands te uiten. Voor mij reden genoeg om voor die mensen mijn handen uit de mouwen te willen steken", zegt Emers, inmiddels zelf 67 jaar.

Heimwee neemt toe

Momenteel maakt zij zich sterk voor een woon-zorgcomplex, een woongemeenschap voor Antilliaanse ouderen, waar alle zorg en hulp bij elkaar komt en waar men bovendien met mensen uit de eigen cultuur kan samenzijn. "Ik heb inmiddels al tientallen mensen die achter dit idee staan en daarna kan ik ermee naar de gemeente." Ook is de verwachting dat dit jaar een dagopvang met maatschappelijk werk wordt gerealiseerd. Emers werkt hiervoor samen met twee maatschappelijk werkers die dit organiseren. "Het is zo nodig dat Antillianen die ouder worden ondersteuning krijgen. Het heimwee om terug te keren neemt met het ouder worden toe, mensen vallen terug in hun eigen taal, in eigen gewoontes; meer dan ooit gaan ze de geuren, de smaken, de muziek van thuis missen. De mogelijkheden om terug te gaan zijn echter niet reëel. Waar moeten ze naartoe en hoe komen ze aan de middelen? Daarnaast worden mensen ziek of krijgen steeds meer kwalen, waardoor ze - gezien de betere zorg - aangewezen zijn op Nederland. Het is soms hartverscheurend om die tweestrijd te zien."

Respect voor wijsheid

Emers zit in allerlei overlegorganen en netwerken, waardoor ze gemakkelijk toegang heeft tot instanties en, zo stelt zij, je moet dwarsverbanden leggen om dingen te kunnen regelen. Vanuit haar vele vrijwilligerswerk heeft ze kennis van huurdersbelangen en cliëntadvies maar ook werkte ze voor de Vrouwenraad Tilburg en zat in het diaconaal beraad van de kerk. Tevens heeft ze zitting in de OCAN (Overleg Caribische en Antilliaanse Nederlanders). Met nog twee andere bestuursleden - Delilah Eugenio (penningmeester) en Milouschka Lourens (secretaris) - is ze fulltime bezig om activiteiten te organiseren en mensen te ondersteunen. Jammer vindt Emers het dat de wereld zo materialistisch is geworden, waardoor er maar weinig mensen zijn te vinden om vrijwilligerswerk te doen. De stichting doet zelf de communicatie: er worden flyers geproduceerd, er is een video gemaakt en een boekje met een terugblik op de afgelopen jaren. Er is een Facebookpagina en een website. Ook een eigen logo ontbreekt niet, waarop een schildpad is te zien.

Emers: "De schildpad staat voor wijsheid, wijsheid die met de jaren komt. In onze cultuur verdienen ouderen vanwege die wijsheid veel respect. Zo zeggen wij ook niet mevrouw tegen ouderen, maar moeder. De schildpad is al een heel oud symbool van de Indianen dat staat voor kracht."

Praten over onderwerpen

De activiteiten die op het programma staan, zijn een maandelijks Caribisch menu voor slechts tien euro, maar ook eenmaal per maand een andersoortige activiteit, dat kan iets muzikaals, cultureels of recreatiefs zijn. Ook is er met kerst een speciale maaltijd. "Met de subsidie van de gemeente proberen we dit zonder kosten of in elk geval tegen hele lage prijzen te realiseren. En we staan vooraan bij alles wat gratis is. Verder doen we van alles zelf; zo is de penningmeester tevens kok. Zij kan heerlijke Antilliaanse gerechten maken. Met kleine middelen soms uit eigen zak proberen we het zo gezellig mogelijk te maken, we maken wat kaasballetjes en pastechi's en zetten wat nootjes neer." Er wordt met regelmaat een spreker uitgenodigd zodat mensen aangezet worden zich te uiten over allerhande onderwerpen. Ook worden Antilliaanse films vertoond. Emers vertelt: "Het is altijd gezellig. Voor veel mensen betekent het een verlichting van hun eenzaamheid om even hier te zijn. Maar niet alleen Antillianen lopen binnen, ook allerlei andere culturen weten de weg naar ons te vinden. Ik krijg weleens het verwijt dat het buiten onze doelstelling valt, maar zo is nu eenmaal onze cultuur en verder is er ook weinig voor mensen te doen. Het is soms echt een gekkenhuis, mensen voelen zich hier thuis. Als ze willen dansen gaan ze gewoon dansen, er is niemand die ze gek aankijkt."

> 'Anders dan op de Antillen wonen ouderen in Nederland alleen'

Oud en jong bijeen brengen

Behalve het bieden van gezelligheid zijn er ook maandelijks informatieve bijeenkomsten, over pensioenen of veranderingen in wetgeving, zoals momenteel de wijzigingen rond de AWBZ en WMO. Of een nuttige trainingsdag, zoals Beweeg je brein. Verder wordt samengewerkt met maatschappelijk werkers die mensen individueel kunnen ondersteunen. "Ook organiseren we van de zomer een symposium rond de afschaffing van de slavernij."

Wat Mariëta Emers belangrijk vindt, is dat ouderen en jongeren met elkaar in contact worden gebracht. "Jongere Antillianen die in Nederland zijn opgegroeid kennen hun roots helemaal niet en kunnen door middel van de verhalen van de ouderen hun geboorteland leren kennen. Het is namelijk belangrijk te weten waar je vandaan komt." In dat kader is een vitrine opgesteld met spullen van de Antillen. "We zijn nu met een video bezig, waarbij drie generaties worden gefilmd. We interviewen negen mensen van wie de oudste negentig jaar is. Ze vertellen over hun leven, wat leerzaam en vormend is voor de jongeren."

Voor de ouderen die bij de SCST aankloppen, betekent het vaak het doorbreken van hun eenzaamheid. Want die is er veel, volgens Emers. "Anders dan op de Antillen wonen ouderen in Nederland alleen, als er al kinderen in Nederland wonen komen ze weleens langs, maar dat voorkomt het vereenzamingsproces niet. Soms is er helemaal geen familie en er is ook weinig contact met de buurt. "Mijn gevoel is dat Nederlanders en Antillianen over en weer weinig van elkaar weten. En hoe ouder je wordt hoe geïsoleerder je in het leven komt te staan." Maar ook de armoede speelt een wezenlijke rol hierin. Volgens de integratiemonitor 2011 van de gemeente Tilburg leeft bijna dertig procent van de Antillianen in armoede. "Mensen zijn werkloos en weten de wegen niet om hulp te zoeken, maar schamen zich ook om hulp te zoeken. Oudere Antillianen hebben last van de cultuur; ze hebben geleerd niets te zeggen als je niets wordt gevraagd, ze durven dus niet te vragen en lopen vast." Door die armoede verdient ook onderwijs en opvoeding extra aandacht, zegt Emers. "Want krijgen kinderen niet genoeg te eten, ontwikkelen ook hun hersenen zich niet goed." Buiten haar zorg voor ouderen zet Emers zich daarom ook in voor Antilliaanse kinderen, van wie veel in het speciaal onderwijs terecht komen.

> 'Als je talenten combineert kom je verder'

Naar het internaat

Emers kon bogen op veertig jaar ervaring in het onderwijs toen ze in 2008 dit project oppakte. Haar ouders, afkomstig uit Bonaire vertrokken naar Curaçao, waar vader voor de Shell met kleine sloepjes het vervoer van en naar de stad verzorgde. Ze woonden met hun drie kinderen respectievelijk op Fleur de Marie, Coronet en Dominguito maar trokken veel op en neer naar Bonaire omdat het winkeltje van oma daar bevoorraad moest worden en oma kwam geregeld daarvoor over naar Curaçao. Emers: "Oma had een buurtwinkeltje waar suiker en meel, maar ook ondergoed en allerlei lintjes werden verkocht. Elk jaar gingen we naar Bonaire op vakantie, dat was bijzonder in die tijd. Daar was ook heerlijk veel ruimte om met andere kinderen te spelen, wat ik thuis wel eens miste." Na de Sint Agnes kleuterschool (bij de nonnen) en de Sint Jozef lagere school en mulo op Pietermaai vertrok Mariëta al op haar vijftiende - begin jaren zestig - met een beurs naar Nederland, naar het internaat van de Zusters van Liefde in Schijndel. "Ik was erg jong, maar mijn moeder stond altijd open voor wat ik wilde; ze had zelf weinig kansen gehad en wilde mij die wel geven." Emers herinnert zich de dag nog goed dat ze aankwam: "Het was midden in de zomer en alle meisjes waren op vakantie naar Maastricht. Ik werd toen ook maar op een bus gezet, en het werd een leuke zomer, we gingen naar kroegen in België, waar ze probeerden mij binnen te krijgen met mijn vijftien jaar. We hadden een hechte groep van zo'n twintig meisjes die allemaal van Curaçao kwamen. Terugkijkend was het al met al niet zo'n beste tijd, ik was veel ziek, at slecht en had er last van dat het zo afgesloten was." Klaar als onderwijzeres ging Emers gedurende zes jaar terug naar de Antillen om te werken op de Flamboyant meisjesschool. "Toch is er dan iets met je gebeurd, ik wilde graag terug naar Nederland en gaf vervolgens op vele basisscholen les, voornamelijk in Tilburg, in het begin alleen katholieke maar door het teruglopend aantal leerlingen later ook op openbare."

Aansluiten bij elkaar

Met haar ervaring en bekendheid met allerlei netwerken in de stad en regio begon Emers in 2007 haar stichting, toen ze vanwege gezondheidsproblemen met haar werk in het onderwijs moest stoppen. "Dit was het eerste initiatief op dit gebied. Langzaam aan zie je er steeds meer ontstaan. Dat is wel erg Antilliaans om allemaal met je eigen dingen bezig te zijn en kennis niet te delen. Iedereen begint apart en vraagt zich af hoe hij het nòg beter kan doen, terwijl ze zich juist bij elkaar moeten aansluiten. Er is weinig respect voor de kwaliteit van elkaar, een beetje een verdeel- en heersmentaliteit. Als je talenten combineert kom je verder."

Emers hoopt dat er binnen Nederland meer samengewerkt kan worden met organisaties als deze. Ze trekt er hard aan en is gemotiveerd mensen te steunen en van informatie te voorzien. Ze vervult daarmee een belangrijke rol voor de vierhonderd oudere Antillianen in Tilburg. "Ik wil een stevige stichting op poten zetten, die ook zonder mij vooruit kan. Ik wil mijn ideeën doorgeven en mensen wijzen op het belang van samenwerking."

www.scst2007.webs.com
www.facebook.com/CaribischeSeniorenTilburg

In een voormalige kerk in Tilburg zijn allerlei maatschappelijke en sociale organisaties verenigd, waaronder de SCST.

Inspiratie

Kunst in lagen

Ze laat zich inspireren door lagen in de grond. Daar waar de aarde overgaat in de zee, gaat haar ontdekkingstocht verder. Ze verruilt haar wandelschoenen voor flippers en laat zich verrassen door al het moois om haar heen.

Tekst: Victorine Stille

Het is de bodem die Mimi van Bindsbergen fascineert. Op Curaçao wandelt ze veel aan de noordkant van het eiland om inspiratie op te doen. "De noordzijde symboliseert voor mij een oerlandschap. Er zijn daar zoveel voetstappen overheen gegaan in de loop van de tijd. Ik noem het dan ook het laken van de tijd. Lagen in tijd en grond intrigeren mij enorm. Het gaat mij om hetgene dat je verder laat kijken dan wat je echt ziet. Ik hoop dat de toeschouwers van mijn kunst mijn fascinatie voor de omgeving meekrijgen. Dat mensen geboeid raken door dingen om zich heen."

Tijdens haar wandelingen is Van Bindsbergen altijd bezig met schetsen. "Op locatie zet ik altijd ruwe tekeningen op en neem die mee om thuis verder uit te werken. Het grappige is, hoe wilder de zee en de wind, hoe wilder mijn opzetten. Dat neem je toch op een of andere manier mee. Daarom houd ik er zo van om plein air te werken." Opvallend is dat haar schetsen figuratief zijn, terwijl het resultaat vrij abstracte schilderijen zijn.

Blauwe periode

Door haar fascinatie voor de oergrond, schilderde Van Bindsbergen eerst voornamelijk in aardse kleuren, tot de tentoonstelling 'Terra' in de Mon Art Gallery van vorig jaar. Hierna begint ze steeds meer in blauwtinten te schilderen. Haar werken van de laatste tijd zijn vaak helemaal blauw.

"Ik duik heel veel. Ik ben er al een tijdje mee bezig hoe ik deze wereld kan meenemen in mijn werk. Het water is natuurlijk op zichzelf ook weer een laag ter inspiratie."

Van Bindsbergen was aangenaam verrast toen ze in haar ontdekkingsreis van het land naar het water nog een laag ontdekte. "Ik ben samen met Tanya Haynes bezig met het project 'Where air meets water' om de overgang van boven water naar onder water in beeld te krijgen. Voor dit project neem ik tijdens het duiken een fototoestel mee. Opmerkelijk genoeg ontstaat er nog een derde laag als je een foto half boven en half onder water maakt. Die laag is alleen zichtbaar door fotografie. Het werkt als een soort spiegel en gaat als het ware leven door de golven. Die driedeling is fascinerend." De foto's zijn voor Van Bindsbergen wat de schetsen zijn op het land, een ondersteuning van het uiteindelijke werk. Haar ontmoeting met Alexander Belozor was het laatste puzzelstukje in haar zoektocht om de onderwaterwereld goed te kunnen weergeven in haar kunst. Belozor is een Oekraïense onderwaterkunstenaar. Hij was eind februari tijdens Plein Air Curaçao aanwezig om onderwaterschilderen te promoten. Hij leerde haar dat het mogelijk is om letterlijk onder water te schilderen. Bij onderwaterschilderen maakt de kunstenaar gebruik van een doek of paneel ingesmeerd met olie en schildert hij met olieverf. Deze lost namelijk niet op in water. Al duikende kan Van Bindsbergen nu dat wat zich onder het wateroppervlakte afspeelt rechtstreeks op het doek zetten. Daar waar Van Bindsbergen onder water met olieverf werkt, gebruikt ze op het land mixed media, voornamelijk acryl en softpastel. Ideaal om verschillende lagen op het doek te creëren. Haar etsen zijn bij uitstek een werk van lagen, waar inktlaag over inktlaag wordt gedrukt. Door te werken met deze materialen is Mimi van Bindsbergen in staat het thema 'lagen' zover mogelijk door te trekken in haar kunst; één grote verwevenheid van geologie, tijd, techniek en medium.

Het werk van Mimi van Bindsbergen is van 18 mei tot 7 juni te zien in Mon Art Gallery in haar voorlopig laatste tentoonstelling op het eiland 'Bon Bai'. Het resultaat van het project 'Where air meets water' met Tanya Haynes is tegelijkertijd te zien in het Riffort.

"Ik duik heel veel. Ik ben er al een tijdje mee bezig hoe ik deze wereld kan meenemen in mijn werk."

Werk van Mimi van Bindsbergen dat momenteel te zien is in Mon Art Gallery.

Culturele Agenda

Expositie John de Bont

Tot 25 mei is in Gallery Alma Blou de expositie van John de Bont te bezichtigen. John de Bont is geen onbekende op het eiland. Hij woont in Amsterdam maar beschouwt Curaçao al 25 jaar als zijn tweede thuis. Gedurende de 20 jaar dat hij les gaf op het eiland, hielp hij menig kunstenaar op weg. Hij stond aan de wieg van de bronsgieterij en het beeldhouwen in steen van de Tafelberg, samen met Hortence Brouwn en Anne de Vries die daar een sleutelrol in hadden. De twee portretten in brons van Jacob Gelt Dekker en Ras Elajha bij Kura Hulanda zijn door hem gemaakt naar aanleiding van zijn cursus portretboetseren, aan de voormalige 'Akademia di Arte'.Tijdens zijn jaarlijkse bezoeken aan Curaçao gebruikte hij in het begin brons en stenen uit Europa, zoals marmer en Belgisch hardsteen. Later ontdekte hij ook het ivoor uit de Curaçaose zee, namelijk het koraalsteen, dat geen kamerholtes heeft en zeer massief is zodat hij deze met diamantfrezen moet bewerken. Met zijn werk wil hij het Curaçaose verhaal vertellen in vorm en beeld. Hij werkte bij de bronsgieterij, in Julianadorp en in Emmastad en nu al vele jaren in alle stilte op Seru Grandi bij Fuik.

Beeld van Jacob Gelt Dekker gemaakt door John de Bont.

Rondleidingen Ascencion

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert op de donderdagen 16, 23 en 30 mei rondleidingen door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het Landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname bedraagt 10 gulden per persoon. Koffie, cake en limonade zijn bij aankomst inbegrepen.

Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via de telefoonnummers 864 1950 of 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

'Roest & Koraal'

Woensdag 22 mei om 20.00 uur vindt in Teatro Luna Blou de première plaats van de film 'Roest & Koraal'. Dit filmische portret van een half uur over de interactie tussen het eiland Curaçao en de kunstenares Ellen Spijkstra is gemaakt door Felix de Rooy en Kirk Claes. Sinds haar komst op Curaçao in 1980, heeft Spijkstra haar sporen op het eiland achtergelaten als keramist, fotograaf, designer en docent. Behalve heel veel beelden van haar werk, zien we Ellen in haar studio en elders op het eiland aan het werk en horen we zowel haarzelf als haar opdrachtgevers, oud-leerlingen en anderen daarover praten. Voorafgaand aan 'Roest & Koraal' (Nederlands/Engels gesproken) zal de film 'Island Reflections' (Engels gesproken) getoond worden. Deze film, ook van Felix de Rooy en Kirk Claes, is in 2010 gemaakt in opdracht van de Curaçao Tourist Board. De 10 kunstenaars die toen door de Amerikaanse curator Susan Wilczak waren geselecteerd voor een tentoonstelling in Holland, Michigan, Verenigde Staten, komen ieder in een kort portret van drie minuten in beeld: Ria Houwen, Herman van Bergen, Carlos Blaaker, Midzy Longuevergne, Ariadne Faries, Philippe Zanolino, Hortence Brouwn, Yubi Kirindongo, Tony Monsanto en Ellen Spijkstra. Het korte portret van Spijkstra was aanleiding voor regisseur Felix de Rooy om samen met cameraman Kirk Claes een uitgebreidere film over haar te maken. Kunsthistorica Jennifer Smit zal deze avond beginnen met een korte inleiding, waarna de twee films, van ieder een half uur, getoond worden. Kaarten voor dit evenement zijn voor 10 gulden te koop aan de kassa van Teatro Luna Blou en dit is inclusief één drankje (wijn, bier of frisdrank) dat bij inlevering van de entreekaart aan de bar te verkrijgen is.

Aanvang: 20.00 uur, maar het terras zal al vanaf 19.30 uur open zijn.

CD Jacobo (Shon Coco) Palm

Van de Curaçaose musicus en componist Jacobo (Shon Coco) Palm (1887-1982), zijn in de periode van juli 1950 tot december 1952, onder het platenlabel Musika zeventien plaatopnamen verschenen. Op alle zeventien platen speelde hij zelf de pianopartij. Jacobo Palm werd tijdens deze plaatopnamen begeleid door in die jaren bekende musici als Julian Coco en Augusto Boelijn (contrabas), Pedro Provence en Luciano Henkel (kwarta) en Bernardo Privania (percussie). Op verzoek van de Palm Music Foundation (http://www.palmmusicfoundation.com/) heeft het bureau voor Audio-archeologie van Tim de Wolf, de transcriptie verricht van de oorspronkelijke 78-toerenplaten naar een cd-weergave. Bij deze restauratie heeft het bureau gezocht naar een evenwicht tussen het verminderen van de gebruikelijke ruis op de 78-toerenplaten en het zoveel mogelijk behouden van de muzikale informatie. Op deze wijze is muziek die opgenomen werd in lang vervlogen tijden, weer toegankelijk gemaakt en behouden als Curaçaos muzikaal erfgoed.

Geïnteresseerden in Nederland kunnen deze cd bestellen door het overmaken van 16,90 euro (14,90 euro voor de cd en 2,00 euro aan verzendkosten) naar rekening 5384222 van de ING Bank ten name van de stichting Palm Music Foundation, onder vermelding van 'CD Jacobo Palm'. Deze cd zal binnenkort ook op Curaçao verkrijgbaar zijn.

Nieuws op cultureel gebied? Stuurt u uw info zo spoedig mogelijk naar agenda.cultuur@gmail.com

'Franje van Oranje'

Om de troonswisseling en de betekenis van de monarchie door de ogen van de kunstenaar te laten zien, organiseert Landhuis Bloemhof een groepsexpositie.

De kunstenaars waren ook uitgenodigd om een passende naam te bedenken voor deze koninklijke expositie.

Uit de vele creatieve inzendingen is de winnende titel 'Franje van Oranje' verkozen, die door Evelien Sipkes werd bedacht. In deze expositie doen zowel kunstenaars die al langer een band hebben met Bloemhof als enkele amateurs, debutanten, mee die speciaal uitgenodigd zijn nieuw werk in te leveren. In totaal doen er 27 kunstenaars mee met een breed scala aan materiaal.

Kunstenaars

De kunstenaars zijn: Annemieke Dicke, Babs de Brabander, Ans Mezas-Hummelink, Brigitte Wawoe, Ellen Spijkstra, Evelien Sipkes, Garrick Marchena, George Struikelblok, Gloria Luz de Waal, Goilo Brothers, Gwen Anderson, Julie Kooyman, Krista van der Meijden, Margo Nelissen, Marianne Faydherbe, Marjon Wegman, Martie Genger, Michèle Russel-Capriles, Myrna Moreno, Nicoline Winkel, Philippe Zanolino, Rubina Welvaart, Saida Hernandez, Serena Israel, Tanya Haynes en Wigberto Lopez.

Landhuis Bloemhof is zeer verheugd met het grote aantal en de diversiteit van de ingezonden werken, waarin de kleur oranje centraal staat. U bent allen uitgenodigd om de expositie te bezoeken.

Waarnemend gouverneurAdèle van der Pluijm-Vrede opent zaterdag 18 mei de expositie om 11.00 uur, maar de inloop is al vanaf 10.30 uur.

Aangezien 18 mei Internationale Museumdag is, zijn het landhuis, het atelier van May Henriquez en de tuinen waar onder anderen Hortence Brouwn haar openluchtatelier heeft, op die dag tot 16.00 uur geopend.

Beeldhouwer John de Bont:

'Je oog is eigenlijk je hand'

Gallery Alma Blou opent op 9 mei de expositie '25 jaar Amsterdam - Curaçao' van John de Bont vanwege het 25 jaar regelmatig werken en lesgeven van de Amsterdamse beeldhouwer op Curaçao. Dat is niet de enige mijlpaal die dan gevierd wordt. Op diezelfde datum wordt De Bont 65 jaar.

Tekst: Victorine Stille Foto's: Ken Wong

Het was zijn vrouw die hem voor het eerst naar Curaçao bracht, in 1988. Zij was stewardess bij de KLM en hij ging wel vaker met haar mee op reis. Met twee kleine kinderen werd Curaçao steeds aantrekkelijker en al gauw kwamen ze er vaker. Via een collega leerde hij de beeldhouwster Hortence Brouwn kennen. Zij vroeg hem om vanuit Nederland stenen naar het eiland te sturen. Hij stuurde er dan ook altijd een paar voor zichzelf mee zodat hij tijdens een vakantie op Curaçao kon beeldhouwen. Het was dezelfde Hortence Brouwn die hem vroeg portretboetseren te doceren aan de toen nog bestaande Akademia di Arte. De cursus werd druk bezocht zowel door Europese Nederlanders als Antillianen. De Bont voelde een klik met het eiland, paste zich snel aan en besloot er alles uit te halen wat er inzat. Hij begon nog meer cursussen te organiseren, zoals beeldhouwen in steen. Samen met onder anderen Hortence Brouwn en bronsgieter Anne de Vries richtte hij in die tijd ook de Bronsgieterij op aan de Matheywerf en creëerde daarmee een plek voor kunstenaars op Curaçao om brons te gieten. Met zijn activiteiten op het eiland stond De Bont aan de wieg van de carrière van menig lokaal kunstenaar.

Dreads

Wie zijn werk nog niet kent, is er misschien toch al verschillende keren langs gelopen. Naar aanleiding van zijn cursus portretboetseren maakte hij twee bronzen portretten die beide bij Kura Hulanda te zien zijn, gewoon in de open lucht. Het brons van leeftijdsgenoot Jacob Gelt Dekker staat vlakbij het terras van het hotel van Kura Hulanda. Het beeld van Elijah, schilder en zanger van de rastaband The Goldilocks, staat pontificaal voor het Kura Hulanda Museum. "Elijah was een van mijn leerlingen in de cursus aan de Akademia. Er was een klik tussen zijn en mijn geest en ik heb hem gevraagd model te zitten voor een portret. Ik werd zo aangetrokken door zijn dreadlocks. Ik realiseerde mij dat als ik hier geboren zou zijn ik mijn haar als jongeman ongetwijfeld ook zo zou hebben gehad. Dreads zijn voor mij een uiting van identiteit van de jonge mensen op de eilanden van hier. Ik heb geprobeerd de African roots weer te geven met zijn haren. Als je goed kijkt, hebben de dreadlocks iets weg van antilopenhoorns, voor mij een dier dat symbool staat voor Afrika", aldus De Bont. De kunstenaar mocht van Gelt Dekker zelf de locatie uitzoeken voor het beeld van Elijah. "Ik heb specifiek voor deze prominente locatie gekozen, want ik vind dat het niet bij de wereld van Curaçao hoort om iets achteraf neer te zetten." Als je van de kant van de Klipstraat komt, is het het eerste beeld dat je tegenkomt. Je moet er nog wel even omheen lopen om het en face te kunnen zien, want de rastaman staat met zijn achterhoofd naar de straat toe.

Boomkoraal

Behalve dat De Bont in brons werkt, gebruikt hij ook steen, hout en boomkoraal voor zijn kunst. Boomkoraal is een term die De Bont zelf heeft bedacht voor het koraal dat met name aan de noordkant van Curaçao wordt gevonden. "Het is heel dicht van structuur zonder storende holtes. Het is een lust om er mee te werken en je vormen erin te vinden. Het heeft een ivoorachtige kleur, een beetje geelachtig wit. Je kunt het alleen frezen, niet hakken, zo hard is het." Niet zozeer het onderwerp als wel de locatie bepaalt met welk materiaal De Bont aan de slag gaat. "In Egmond heb ik een heel groot atelier en werk ik aan mijn houten reliëfs. In Amsterdam maak ik kleiner werk uit brons, hout, was en steen. En op Curaçao dus met boomkoraal." En waarom niet met steen vanuit de Tafelberg? "Tafelbergsteen is een fantastische steen. Als je veel tijd hebt is het heerlijk om daarmee te werken. Dan kan je een groot beeld maken. Maar het is mij te hard en daardoor lastig om een klein, volledig bewerkt beeld te maken", legt De Bont uit.

Vormenwereld

Op de tentoonstelling '25 jaar Amsterdam - Curaçao' zijn zowel beelden te zien die De Bont op Curaçao heeft gemaakt als beelden die hij in Nederland maakte. De Bont: "Ik merk dat ik op Curaçao figuratiever werk dan in Amsterdam. Op het eiland wil ik meer verhalen vertellen, mijn ervaringen van het eiland delen. In Nederland werk ik in een soort echo van Curaçao." Zijn Hollandse sculpturen zijn nog steeds herkenbaar en verre van abstract, maar ze zijn meer uit losse vormen opgebouwd. Met name in het grote reliëf 'Het Danspaar' dat als piece de la résistance op de tentoonstelling aanwezig is, is dat goed te zien. Alle vormen bij elkaar maken een danspaar. "Ik laat me leiden door de vormenwereld van de allerkleinste figuren die er op aarde bestaan, de bacteriën. Zij zijn de essentie van het leven. Mijn kunst is dan ook een lofzang aan het leven. Sensualiteit in de gedaante van ronde en ovale patronen spelen een grote rol in mijn werk." Zijn kunst neigt naar het Primitivisme, de kunststroming waarbij het spontane, oorspronkelijke, naïeve en eenvoudige wordt verheerlijkt. Opvallend is het vaak felle, exotische, contrasterende kleurgebruik. De Bont: "Het is mijn opzet om het onderwerp primitief neer te zetten en niet per se de werkelijkheid weergeven. Ik houd er niet van te veel details te geven." Hij gaf zijn leerlingen altijd mee vormbewust te zijn. "Iedereen heeft een verhaal te vertellen, je vormenwereld moet compositorisch een mooie eenheid zijn. Je moet je bewust zijn van wat je wilt vertellen en hoe je dat wilt overbrengen aan de toeschouwer. Je oog is eigenlijk je hand. Met je ogen mag je alles aanraken. Beelden moeten een hoge aanraakbaarheidsfactor hebben, of ze nu glad gepolijst zijn of ruw gelaten. Ik ben content als toeschouwers watertandend naar de beelden kijken." Als docent is De Bont al een tijdje met pensioen, maar ondanks dat hij binnenkort de Nederlandse pensioengerechtigde leeftijd bereikt, gaat hij zo lang als mogelijk door met het maken van kunst.

Ode aan het leven

De Bont brengt zijn hele leven al in, op en langs het water door. Geboren aan de Amstel, sinds 1980 wonende aan de Weesperzijde en fervent roeier, zeiler en snorkelaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat water een belangrijke bron is voor zijn kunst. Het thema komt onder meer terug in de roeireliëfs die hij maakt en in zijn sculpturen van vissen. Vrouwen en de daaraan gelieerde vruchtbaarheid zijn een andere inspiratiebron voor de kunstenaar. "Ik geloof dat er een soort universeel schoonheidsgevoel voor de vrouw bestaat. Haar vruchtbaarheid, kracht en verantwoordelijkheid fascineren mij. Dit is door mijn periodes op Curaçao alleen maar versterkt. De ronde vormen van de vrouw zijn hier veel beter zichtbaar", aldus De Bont. Al zijn inspiraties bij elkaar, brengen ons weer terug bij het grote thema dat we bij zijn vormenwereld al hebben gezien: de ode aan het leven. Als je de beelden van De Bont goed bestudeert, zie je vaak een bolletje op de top. "Dat is het symbool voor het denken. Dat is het mooiste dat de mens heeft. Ik ben een beeldhouwer en ben altijd bezig met de fysieke wereld, maar ik ben wel een denker. Ik kan het niet nalaten om in mijn kunst naar het denken te verwijzen", vertelt De Bont.
De Bont heeft zijn opleiding gevolgd aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten waar hij les kreeg van Arie Teeuwisse in portret en figuratief brons en van Leo de Vries, docent steen- en houtsculptuur. Beiden zijn heel belangrijk voor De Bont geweest en hun invloeden blijven traceerbaar in het verhalende element en het spel der vormen van de kunstenaar. Maar zijn grootste leermeester is Constantin Brâncusi, een Roemeense kunstenaar uit het begin van de twintigste eeuw die voornamelijk in Parijs heeft gewerkt. De eerbied voor Brâncusi komt op verschillende manieren terug in het werk van De Bont, maar voornamelijk in de eenvoud en het gevoel dat hij bezit voor zijn materialen. Bij het bestuderen van de beelden lijkt het alsof De Bont ieder materiaal waarmee hij werkt met het grootste gemak beheerst en hanteert. Volgens De Bont is beeldhouwen een wellustige bezigheid. "Je staat te dansen om je beelden heen en te voelen of het mooi strak is. Ik kus het materiaal tot leven." Zijn boodschap met zijn werk is - hoe kan het ook anders - liefde en ontzag voor het leven. Maar een van zijn belangrijkste oneliners is 'Noch de maker, noch de toeschouwer zullen het kunstwerk ooit geheel doorgronden'.

De tentoonstelling '25 jaar Amsterdam - Curaçao' is vanaf 9 tot 25 mei te zien in Gallery Alma Blou in Landhuis Habaai. Voor meer informatie over John de Bont, zie www.johndebont.nl.

Letra

Bocas Lit Fest
Tijdens het Bocas literatuurfestival werden verschillende prijzen uitgereikt. De hoofdprijs ging naar Monique Roffey voor haar roman 'Archipalego' die binnenkort in de Napa wordt besproken.

Hollick-Arvon-prijs
De Hollick-Arvon-prijs voor aankomende schrijvers, die nog geen echte volwassen publicatie op hun naam hebben staan, ging naar Barbara Jenkins uit Trinidad. Behalve een groot geldbedrag ontvangt de prijswinnaar een beurs om zich in Engeland verder te bekwamen onder leiding van een supervisor. Binnenkort zal een oproep komen voor inzendingen om mee te dingen naar de prijs in 2014. Deze inzendingen moeten in het Engels geschreven zijn.

Barbara Jenkins

Het Bocas Lit Fest trekt aandacht en inspireert tot interessante initiatieven. Zo werd een website gestart CaribLit (www.cariblit.org) om als platform en ontmoetingsplaats te dienen voor Caribische auteurs, uitgevers, literatuurcritici en festivalorganisatoren. Het initiatief werd genomen door de Caribbean Literature Action Group (CALAG) en een tweetal uitgevers: Peepal Tree Press en Akashic Books.

Jongeren
Bocas stimuleert ook jonge mensen te lezen en te schrijven. Ondermeer werd de Burt Award for Caribbean Literature aangekondigd, een initiatief van een Canadese NGO, genaamd Code. Tussen medio mei en augustus kunnen jonge Caribische auteurs Engelstalig werk indienen dat reeds is gepubliceerd. De bedoeling is dat op het volgende Bocas literatuurfestival prijswinnaars bekend worden. Onderdeel van de prijs is het aankopen van 3000 exemplaren om over het Caribische gebied via scholen en bibliotheken te verspreiden. Opvallend is het grote aantal jongeren op de eilanden dat relatief veel leest. Zelfs poëzie... De eilanden binnen het Nederlandse Koninkrijk vormen daarop helaas een uitzondering, zoals ook in het Europese deel van het Koninkrijk veel geklaagd wordt over het grote gebrek aan belangstelling voor literatuur onder jongeren. Code werkt samen met partnerorganisaties in landen waar jongeren niet willen lezen, om daarin verandering te brengen.

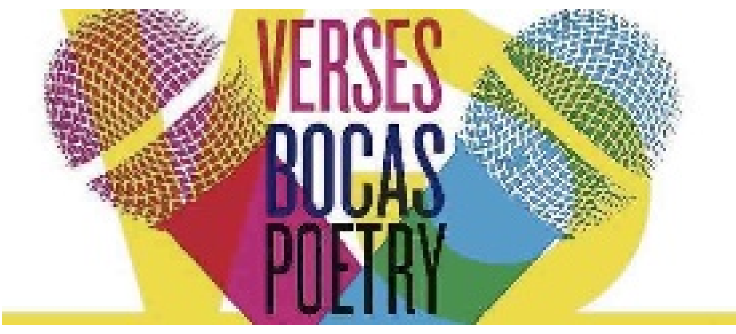

Ars Poëtica

Gedicht voor het mensdom

Men wordt geboren en krijgt daardoor een naam
Men doet wat in het leven: spelen eerst met liefde
en bespelen later tot men oud wordt, schuw en eenzaam.

Dan met dikke longen vol stenen, men stikt op de peluw
of ergens in een werelddeel ver van de moedertaal
Men verdwijnt achter de kiezen van de kannibalen.

Vrienden, mag ik het vertellen? Luistert,
wij zullen niet meer sneuvelen als helden.
Wij zullen doodgaan bij gebrek aan vrijheid.

Want zie, hoe vette spinnen slapen in het hart
van rechters en profeten. Zij zuigen bloed en
beroven ons van onze goede vingers en vleugels.

Er komt een tijd dat er geen tijd meer komt.
Vrienden, mocht ik het vertellen? Wordt niet boos,
want wie gedichten schrijft is stapelgek.
De dichters leven onder water van de liefde.
Ze gokken op de zuurstof van de eeuwigheid

Paul Snoek
Uit: Welkom uit mijn onderwereld, 1978

Huntu Kòrsou

Betrokken samenleving (Slot)

Wie wil er niet op een heerlijk eiland leven met een stabiele economische ontwikkeling, een schoon milieu en een prachtige natuur waar het welzijn van de bevolking een vanzelfsprekendheid is?

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Ik zeker! Het goede nieuws is dat dit geen utopie is en dat wij dit met zijn allen, van de man in de bario tot aan de minister-president, kunnen creeren. Wel onder voorwaarde dat wij onze verantwoordelijkheden erkennen en nemen en gezamenlijk de wil tonen om dit neer te zetten. Helaas moet ik, realistisch blijvend, constateren dat dit mooie beeld van ons Dushi Kòrsou nog geen feit is. Misschien is dit wel het slechte nieuws.

Toch zijn er initiatieven op ons eiland die zeker een meerwaarde hebben voor onze duurzame ontwikkeling. En één van deze was 'Marshe di Bario' waar ik het vorige week over had in mijn column. Ondertussen heb ik buiten onze eilandsgrenzen gekeken wat er allemaal gaande is aan projecten die bijdragen aan een 'better quality of life'. En ik kwam uit op Bonaire.
Ieder jaar in maart wordt namelijk op ons zustereiland het tweedaagse Bon Doet-evenement georganiseerd. Stichtingen en sociale groeperingen kunnen activiteiten en klusjes opgeven, waarvoor mankracht nodig is. Vrijwilligers en/of bedrijven kunnen zich dan opgeven om die klussen uit te voeren en steken zodoende de handen uit de mouwen voor de samenleving. Een win-win-situatie. De maatschappelijke organisatie wordt geholpen, vrijwilligers gaan met een 'happy feeling' naar huis, want zij hebben een goede daad verricht en bedrijven krijgen hierdoor positieve exposure. 'Because they care'.

De uitvoerende partij van wat de media de 'grootste vrijwilligersactie van Bonaire' noemen, is het NGO-platform Bonaire. Deze organisatie registreert alle wensen uit het sociale veld en zorgt ervoor dat vrijwilligers hiermee aan de slag gaan. Het Oranjefonds geeft financiële ondersteuning aan dit project, omdat zij, zoals hun website aangeeft 'betrokkenheid in de samenleving wil bevorderen. Door onze steun ontmoeten mensen elkaar of vinden zij een nieuwe plek in de maatschappij'.

De activiteiten waarmee geholpen kan worden zijn verschillend van aard.
Zo heeft Stinapa hulp gevraagd voor het opruimen van puin langs de kust. Of Stichting Dierenasiel wil de hondenhokken laten verven en planten laten planten. Verder heeft Bonaire Sailing aangegeven hulp nodig te hebben bij het maken van stellages bij het Regattahuis. Er zijn ook stichtingen en sociale organisaties uit eenzelfde wijk die behoefte hebben aan hulp. Vorig jaar had de wijk Rincon verschillende activiteiten te doen. Van onderhoudswerkzaamheden en schoonmaak bij de Lourdes Grot tot het organiseren van een bustocht voor ouderen.
Voor ieder wat wils zou je bijna kunnen zeggen. En animo is er zeker. Bij Stinapa hebben honderden vrijwilligers geholpen waaronder scholieren, leerkrachten en hun begeleiders. Ook bedrijven met hun hele team deden mee om, behalve voor de positieve exposure, te werken aan teambuilding.

Voor mij komt Bon Doet over als een moment waarop twee dagen lang de gehele samenleving elkaar helpt en samenwerkt. Alleen maar om iets goeds terug te doen voor dat mooie plekje in de Caribische zee waar zij allen deel van uitmaken. Dit is een prachtig voorbeeld om onszelf te verheffen naar een hoger niveau van samenleven.

Meer informatie: www.bondoet.com/bondoet/home/

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Milieu

'Loden' lippen

Bij onderzoek van lippenstiften ontdekten Amerikaanse wetenschappers een cocktail van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de gezondheid. Ze vonden onder meer lood, cadmium, chroom, aluminium en nog vijf andere metalen.

De onderzoekers van de Universiteit van California testten 32 verschillende soorten lippenstift en lippenbalsem die te vinden zijn in de meeste grote Amerikaanse warenhuizen en drogisten. Ze ontdekten onder meer metalen zoals lood, cadmium en chroom.

Eerder onderzoek had al uitgewezen dat cosmetica dergelijke metalen bevat. "De metalen detecteren is daarom niet waar het hier om draaide, wel de concentraties", zegt Katharine Hammond, hoogleraar Milieu- en Gezondheidsstudies. "Sommige van die metalen komen voor in concentraties die op lange termijn de gezondheid kunnen schaden."

Geabsorbeerd
Als de lippenstift niet terechtkomt op een servet of glasrand, wordt hij langzaam geabsorbeerd door het lichaam. De onderzoekers berekenden dat er zo bij gemiddeld gebruik ongeveer 24 milligram per dag wordt opgenomen door het lichaam. Wie intensiever gebruik maakt van lippenstift, en bijvoorbeeld verschillende keren per dag lippenstift aanbrengt, kan tot 87 milligram absorberen.

Bij gebruik van lippenstiften die chroom bevatten bijvoorbeeld, kan dat een gevaar betekenen voor de volksgezondheid. Chroom wordt in verband gebracht met maagkanker. Een intensief gebruik van lippenstift kan ook tot een te hoge blootstelling aan aluminium, cadmium en mangaan leiden. In het geval van mangaan kan een lange bootstelling schadelijk zijn voor het zenuwsysteem.

In 24 van de 32 stalen werd ook lood gevonden, maar de concentratie was niet hoog genoeg om van een risico te spreken voor volwassenen. De onderzoekers maken zich wel zorgen over het gebruik van de lippenstift door kinderen.

Strengere regels
De onderzoekers roepen de Amerikaanse overheid op om strengere regels op te leggen aan de industrie. Momenteel zijn er geen richtlijnen voor wat betreft de concentratie aan metalen in cosmetica in de Verenigde Staten, in tegenstelling tot de Europese Unie, waar cadmium, chroom en lood verboden zijn in schoonheidsproducten.
"Ik ben van mening dat het Voedsel- en Geneesmiddelenagentschap FDA hier meer aandacht voor moet hebben", zegt Sa Liu, een van de wetenschappers die meewerkte aan het onderzoek. "De lippenstiften en balsems die we hebben onderzocht zijn merken die overal in de winkel verkrijgbaar zijn. Op basis van deze studie is een grotere en meer diepgaande studie van lippenstiften en schoonheidsproducten in het algemeen wenselijk."

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Mannetjesbij; 4. bontmantel; 10. vruchtennat; 13. Indische dakbedekking; 15. Egyptische waterlelie; 16. geliefde van Zeus; 17. geplaag; 19. vervoermiddel; 20. hoofdstad van Azerbeidsjan; 21. vouw; 23. vertegenwoordiger; 25. persoonlijk vnw.; 27. Duits lidwoord; 29. vis; 30. muzieknoot; 31. halfaap; 33. slavengevangenis; 34. hoon; 36. Japans bordspel; 37. persoonlijk vnw.; 38. voormalig; 39. getijde; 40. deel van de maand; 42. transpiratievocht; 43. kalk; 45. reeds; 46. vragend vnw.; 48. edel; 50. achter; 51. insect; 53. landstreek in Vietnam; 55. krachtig; 57. stad in Frankrijk; 59. inbraak; 61. verharde huid; 62. kruiderij; 64. Engelse adellijke titel; 65. bedrog; 66. entree; 67. watering.

VERTICAAL:
1. Soort uil; 2. onheilsgodin; 3. keukengerei; 5. oude lengtemaat; 6. god van de vernietiging; 7. bevel; 8. Frans gebergte; 9. spil; 10. alcoholische drank; 11. atmosfeer overdruk; 12. vleessoort; 14. katrol; 16. naast; 18. koning (Fr.); 20. praatvogel; 22. vrij; 24. gedag zeggen; 26. projectiel; 28. Griekse letter; 30. edelsteen; 32. strafwerktuig; 35. door; 40. dansen; 41. vierde deel; 43. alcoholische drank; 44. voetbalterm; 47. deel van een fuik; 49. bouwland; 51. jonge leeuw; 52. kleine wig; 53. gehoorzaal; 54. keer; 56. golfterm; 58. wier; 60. oppervlaktemaat; 62. muzieknoot; 63. voegwoord.

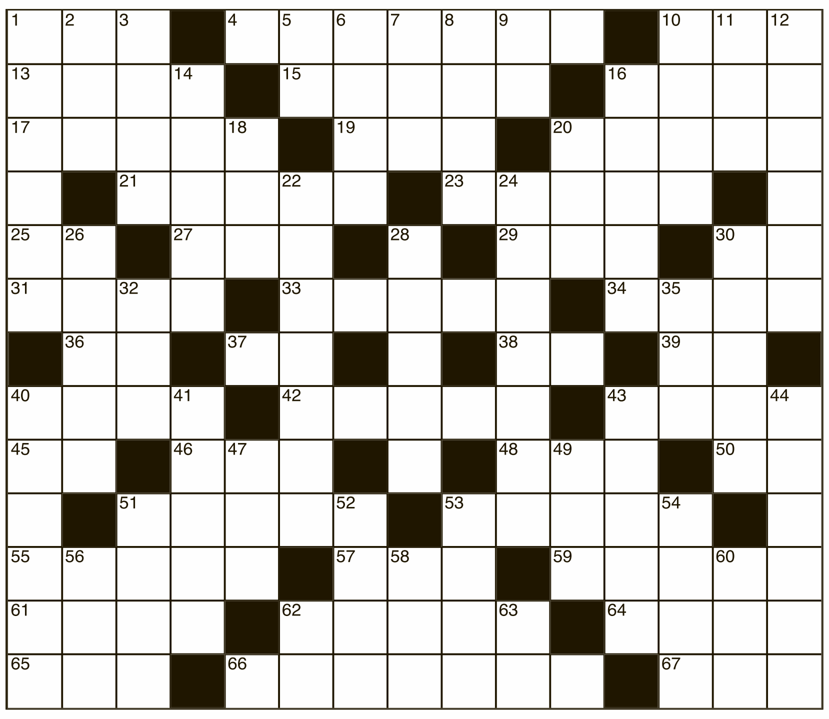

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Geen winnaar
Aruba

M. Romero-Zimmerman
Kaya Energia C-10
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

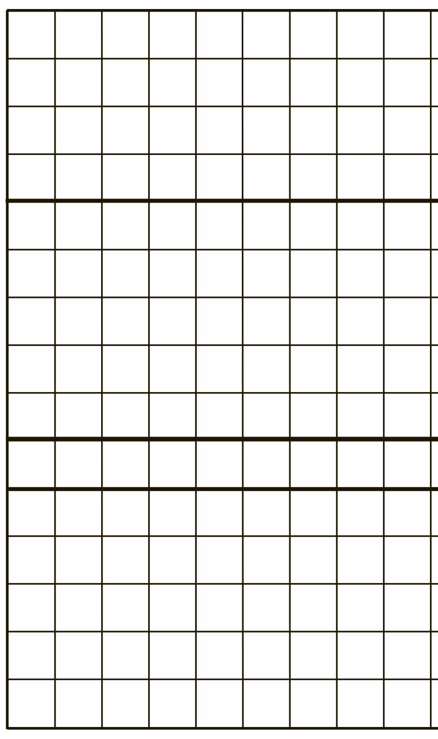

1. Stel, verstoteling, zuil;
2. dierenverblijf, paringsgedrag bij vogels, gipssoort;
3. teken, wintersport, boksstoot;
4. slotwoord, overdreven voorliefde, zeker persoon;
5. suikerpalm, snel rijden, godendrank;
6. knijpwerktuig, zeer klein slipje, hoffelijk;
7. Europeaan, geestelijke, beroemd;
8. ovenkrabber, autohotel, eiergerecht;
9. part, stad in Engeland, op een andere plaats;
10. Europeaan, stekel, aan alle kanten.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

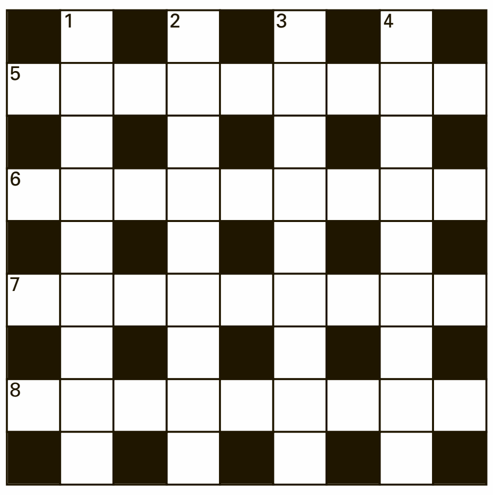

HORIZONTAAL:
5. Soort schietstoel? (4);
   Hierdoor komt kunst tot stand (8);
6. Versiering van de achtergrond (5);
   Een onvolledige verbetering is toch passend (7);
7. Gebouw van (bezopen) ridders (6);
   Insect verwant aan een luis (6);
8. Zo voornaam dat ze weer naam maakt (4);
   Deze handel is niet voor de studie (7)

VERTICAAL:
1. Tot hier is het meteen niet in de buurt (5);
   Het resterende stuk staat nog steeds (8);
2. Perfecte transactie? (6);
   Afgenomen echtgenoot? (7);
3. Muziek voor beginners (5);
   Het stelen van geesten (7);
4. Is het erg om hier een hapje te eten? (8);
   Vaartuig waarin een schaaldier terugkomt (4)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

E	N	E	R	E	K	K	A	J	F	A	R	R
K	O	W	U	O	B	M	A	L	F	A	E	G
N	A	R	L	E	N	A	L	F	A	I	I	R
E	V	L	E	T	E	D	A	K	R	L	E	G
R	O	D	S	O	E	R	L	A	L	D	T	N
E	E	T	L	E	G	E	R	O	N	K	R	I
D	I	N	U	A	E	G	L	A	E	S	A	T
N	T	E	R	A	A	Z	L	I	U	N	A	T
E	A	P	U	I	U	N	T	O	E	D	T	I
E	L	P	E	E	E	A	K	R	K	L	A	F
B	A	I	Z	O	T	M	E	N	Z	E	G	P
S	C	W	R	R	O	T	U	D	E	H	O	M
U	S	G	O	F	I	D	E	N	A	D	N	A
E	E	P	L	S	T	O	O	R	G	C	E	L
N	E	A	I	K	A	A	M	S	N	A	W	G
D	H	V	T	S	I	N	O	F	E	L	E	T

Afjakkeren
Agrarier
Auto
Cadeau
Deportatie
Dunk
Elkaar
Escalatie
Flambouw
Flanel
Gedenknaald
Goeroe
Groenlander
Groot
Halfom
Held
Kadet
Kous
Lampfitting
Lollig
Neusbeenderen
Nogataart
Telefonist
Visiteren
Wansmaak
Wippen
Zeeslak
Zeur

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

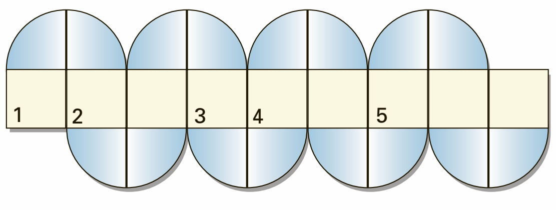

1. Spaanse munt; **2.** een voorteken inhoudend; **3.** gemeente; **4.** letaal; **5.** van koper gemaakt.

© Puzzelland/130511

SUDOKU

	4			2			5	
3			1	4		7	2	
		8					3	
	7	5		1	3			4
			4			9	7	3
	3	6				5		
			9					6
	6		5	3	2			
7		2		8	1			

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

8	2	3	9	7	6	1	5	4
7	9	1	2	5	4	6	8	3
5	6	4	1	8	3	7	2	9
1	7	5	8	3	9	4	6	2
4	3	6	7	2	1	5	9	8
9	8	2	4	6	5	3	1	7
2	5	8	3	1	7	9	4	6
6	4	7	5	9	2	8	3	1
3	1	9	6	4	8	2	7	5

OPLOSSINGEN VAN VORIGE KEER

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Slagzin; 6. locarno; 12. luik; 14. nota; 15. ka; 17. me; 18. pre; 20. na; 21. eg; 22. kip; 24. kleurig; 25. era; 26. one; 28. elf; 29. ave; 31. loei; 35. eton; 37. hekwieler; 38. kaai; 40. damp; 43. sla; 45. ahr; 47. pil; 48. rue; 50. plateau; 51. tic; 53. si; 54. op; 55. lek; 56. re; 58. oh; 59. leem; 61. demo; 63. heerlijk; 64. poetser. VERTICAAL: 1. Sukkel; 2. al; 3. gum; 4. zieke; 5. ik; 7. on; 8. conga; 9. ata; 10. ra; 11. orgaan; 13. pruldichter; 16. ai; 18. pee; 19. erf; 21. er; 23. poe; 25. eet; 27. nihil; 30. verdi; 32. opa; 33. ska; 34. ale; 36. oom; 38. kirsch; 39. ase; 41. alt; 42. pocher; 44. appel; 45. aal; 46. rek; 47. puree; 49. ui; 52. io; 54. oer; 57. emt; 59. le; 60. mij; 61. do; 62. os. **Crypto-overlapper:** Horizontaal: 5. Plichtzee; 6. pilokeend; 7. trappiste; 8. waaromein. Verticaal: 1. Bleidraad; 2. schoppers; 3. steenigma; 4. reinktvis. **Anagram:** 1. lied-gilde-geluid; 2. veer-lever-Reveil; 3. ster-stier-Esprit; 4. plan-Alpen-Naspel; 5. peer-speer-Sleper; 6. neer-wener-Werpen; 7. lang-nagel-Aanleg; 8. rood-donor-Condor; 9. arno-ahorn-Hofnar; 10. geel-tegel-Tengel. Eindoplossing: GRENSWACHT **Woordzoeker:** TOVERKUNST **Puzzelslang:** 1. Pril; 2. leeuwin; 3. nood; 4. demeter; 5. regenen. Het sleutelwoord luidde: PLUNDEREN.

Thuiskoks gaan digitaal

Allrecipes, 's werelds grootste digitale food brand met meer dan één miljard jaarlijkse bezoeken, heeft de hoogtepunten gepubliceerd uit zijn wereldwijde enquête onder meer dan 7.000 thuiskoks.

Allrecipes publiceert deze bevindingen in zijn nieuwe '2013 Global Food Trends Measuring Cup Report', waarin inzichten worden onthuld in het boodschappen-, kook-, en eetgedrag van gezinsgerichte vrouwen over de hele wereld.
Allrecipes heeft thuiskoks ondervraagd uit de 13 grootste van de 18 wereldwijde Allrecipes community's, en daaruit blijkt dat thuiskoks over de hele wereld in recordtempo digitale technologie gebruiken voor maaltijdplanning en kookinspiratie.
Volgens de resultaten van de enquête zijn mobiele telefoons een belangrijke factor. Bijna de helft van de consumenten, wereldwijd, gebruiken hun smartphone om inspiratie tijdens het boodschappen op te doen. Amerikaanse thuiskoks blijven wereldwijd aan kop als grootste gebruikers van hun smartphone om maaltijdideeën op te doen - meer dan een derde van de online thuiskoks maakt gebruik van hun smartphones om recepten te vinden, maar thuiskoks in andere landen halen de achterstand snel in.
Over de hele wereld is het percentage thuiskoks dat videowebsites voor maaltijdplanning bezoekt in 2012 verdubbeld van 9 naar 18 procent. De grootste consumptiemarkten voor online-kookvideo's zijn Polen, Brazilië en Argentinië.
Verdere wereldwijde voedseltrends van 2013: We lijken meer op elkaar dan we verschillen. Een bewustwording van gezond willen eten, een verlangen naar meer variëteit op tafel, en de liefde voor het koken zorgen ervoor dat thuiskoks over de hele wereld steeds vaker thuis hun maaltijden bereiden. Thuiskoks over de hele wereld bereiden steeds meer maaltijden thuis in vergelijking met een jaar geleden (80 procent van de ondervraagde thuiskoks kookt elke dag). De meestgenoemde motivaties voor het thuis koken zijn gezonder eten (56 procent van de respondenten), het verhogen van de maaltijdvariëteit (48 procent), en de liefde voor het koken (43 procent).
Er wordt steeds meer belang gehecht aan online-recepten waarbij waarderingen en beoordelingen staan. Het percentage thuiskoks dat dit belangrijk vindt, steeg vorig jaar wereldwijd van 27 naar 61 procent.

Ook al groeit de populariteit van gemaksproducten, je zult wereldwijd nog steeds elke week verse producten tegenkomen in 86 procent van de winkelwagentjes van de ondervraagde thuiskoks.

Sleutel tot gezond leven

Omdat hij met een lifestyle-methode meer mensen kan redden van hart- en vaatziektes dan in zijn spreekkamer, schreef de Nederlandse cardioloog Leonard Hofstra het boek 'SLIM in 12 weken'. Zijn aanpak van overgewicht door gezond te leven levert inmiddels veel enthousiaste reacties op in de media, op televisie, van bekende Nederlanders en andere mensen die zijn methode volgen.

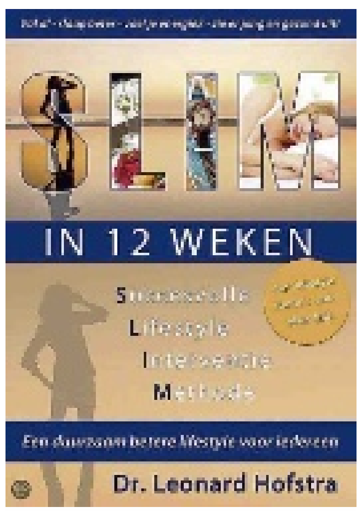

Als cardioloog en wetenschapper in het Academisch Ziekenhuis Maastricht publiceerde Hofstra zijn onderzoeken in medische tijdschriften als 'The Lancet' en 'Nature Medicine'. Omdat uit wetenschappelijk onderzoek bleek dat 90 procent van alle hart- en vaatziekten wordt veroorzaakt door lifestyle-factoren, zette hij samen met anderen het Heart Attack Prevention Program for You (HAPPY) op, een soort gezondheidskamp waarmee hij in India, Amerika en Engeland goede resultaten boekt.
Met zijn Succesvolle Lifestyle Interventie Methode (SLIM) gaat Hofstra verder met zijn wereldwijde missie om het aantal hart- en vaatziekten te verminderen. Daarbij is overgewicht een essentiële factor. "In Nederland heeft 60 procent van de mannen en 45 procent van de vrouwen overgewicht. Elke dag krijgen gemiddeld 57 vrouwen en 52 mannen een hartinfarct", vertelt hij.
Hofstra's methode richt zich niet alleen op afvallen, maar op alle factoren van gezond leven zoals slaap, beweging en stress. "Mensen die slecht slapen kunnen niet afvallen, mensen die aan stress lijden gaan roken, meer eten en hebben geen drijfveer meer om te sporten. De kracht van SLIM is dat je niet alleen afvalt, maar ook beter je batterijen oplaadt. Je wapent jezelf effectief tegen stress en maakt maximaal gebruik van de positieve effecten van bewegen. SLIM zorgt daarmee voor een complete en duurzame lifestyle-verandering", legt hij uit.
De elementen van SLIM, zoals afvallen, beter slapen en meer bewegen, zijn wetenschappelijk onderbouwd. Hij adviseert mensen onder meer om 's morgens koud te douchen, in de supermarkt gezonde producten te kiezen, drie keer per week te sporten, naar Mozart te luisteren en geen laptop of smartphone mee naar bed te nemen. "De slaapkamer is om te slapen en voor de seks, niet voor iets anders", zegt hij.
Hofstra is op dit moment hoogleraar cardiologie in Maastricht en is als managing cardioloog verbonden aan Cardiologie Centra Nederland in Utrecht. Met SLIM lijkt de professor na de Sonja Bakker-rage een nieuwe trend te hebben ontketend.

Nederlandse editie Women's Health

Rodale Inc. maakte deze week de verdere internationale expansie bekend van Women's Health, een van de snelst groeiende lifestyle-merken voor vrouwen. Drie nieuwe edities worden gelanceerd in Europa: Women's Health Nederland, Women's Health Polen en Women's Health Spanje.

Dit brengt het aantal wereldwijde edities van Women's Health op 23, in 42 landen.
"We verkeren in de perfecte positie om een dergelijk relevant merk uit te breiden met onze wereldwijde partners", aldus Rob Novick, senior vice president van Rodale International. "Women's Health deed het vanaf het begin goed in diverse internationale markten, wat ons de mogelijkheid bood om de wereldwijde activiteiten snel en vol vertrouwen te ontwikkelen." Motorpress-Rodale, een joint venture opgericht door Rodale Inc. en Motorpress Iberica, en uitgever van Men's Health Spanje en Runner's World Spanje, zal Women's Health Spanje gaan uitgeven.

De lancering van Women's Health in Spanje zal Motorpress-Rodale helpen haar marktpositie te versterken in het segment lifestyle, verklaarde Albert Saborido, CEO van het bedrijf. "Met de goede positie van Men's Health en Runner's World gedurende meer dan 11 jaar, zal de lancering van Women's Health een onaangeboorde niche bestrijken in een zeer moeilijke markt: de groeiende behoefte van vrouwen aan informatie over fysieke en emotionele gezondheid."
Women's Health Polen zal de samenwerking tussen Rodale en Motor-Presse Polska, uitgever van Men's Health Polen en Runner's World Polen, uitbreiden. "Het is geen verrassing dat we erg enthousiast zijn over de lancering van Women's Health", gaf Krzysztof Komar, de CEO van de publicatiepartner, te kennen. "Dit jaar markeert de 10e verjaardag van Men's Health Polen, dat in de afgelopen twee jaar het nummer één tijdschrift op de Poolse markt was. Bovendien publiceren we sinds vijf jaar Runner's World, dat ook nummer één op zijn gebied is. We twijfelen er niet aan dat Women's Health ook een groot succes zal worden."
Luc van Os, CEO van Hearst Magazines Nederland, de toonaangevende uitgeverij voor lifestyle magazines in Nederland en uitgever van Men's Health Nederland, zei: "Wij zien grote mogelijkheden voor Women's Health in Nederland. Het wereldwijde succes van het merk, in combinatie met het succes dat we hebben meegemaakt met Men's Health, wijst op een grote basis voor groei."
De Amerikaanse editie van het merk, geleid door VP/hoofdredacteur Michele Promaulayko en uitgever Laura Frerer-Schmidt, laat indrukwekkende oplage- en reclameomzetgroei zien. De verkoop van losse exemplaren is in de tweede helft van 2012 gestegen met meer dan 9,2 procent en de advertentiepagina's voor de maanden januari tot mei 2013 steeg met meer dan 24 procent en omvatte twee edities met recordopbrengsten. Sinds de introductie in de Verenigde Staten in 2005 is Women's Health in opmerkelijk tempo uitgebreid naar nieuwe landen over de hele wereld.

Het merk heeft een aanwezigheid in belangrijke markten wereldwijd, waaronder Australië, Brazilië, China, Duitsland, India, Indonesië, Mexico, de Filippijnen, Rusland, Zuid-Afrika, Thailand, Turkije, Verenigd Koninkrijk en Vietnam.

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Satinela Semi Dulce, Marqués de Cáceres

Druivensoort:	**Viura en Malvasia Blanco**
Streek:	**Rioja, Spanje**
Kleur:	**Helder wit/geel**
Geur:	**Exotisch zoet fruit**
Smaak:	**Zacht, mildzoet**

Deze week hebben we een wijn voor u uit het mooie Spanje en wel uit de Rioja.
Hier worden voornamelijk rode wijnen gemaakt, maar ook een hele verrassende witte zoete wijn door het beroemde wijnhuis Marqués de Cáceres.
Mooi strogeel van kleur. In de neus herkennen we nootjes, exotisch fruit en zomerbloesem. In de mond tropisch en weelderig variërend van peer naar citrus, lychees en perzik.
De afdronk is fris en zacht.
De wijn doet het fantastisch bij puddingen met vanille en fruit, maar is ook lekker als aangenaam aperitief als u niet van te droge witte wijnen houdt. Een leuk cadeau voor Moederdag misschien?

Santé!

Erik van Kampen, sommelier

Licores Maduro

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Viognier, stoere vrouw met divagedrag

De laatste tijd heb ik een aantal wijnen geproefd van de Viognier-druif. Erg lekker en verrassend. Viognier is een witte druivensoort. Voor het gros van de wijndrinkers wellicht een onbekende druif. Maar deze druif neemt toe in populariteit. Vandaar een korte toelichting op deze druif, waarvan enorm goede wijnen gemaakt worden.

Tekst: Erik van Kampen

De Viognier is een bijzondere witte druif. Wijnen van de Viognier-druif zijn de laatste jaren erg populair geworden, omdat deze een goed alternatief kúnnen bieden voor de frisse, droge Sauvignon Blanc-wijnen en de zachte, soepele Chardonnay-wijnen. Met de nadruk op kunnen: zoals wijnschrijver en beoordelaar Robert Parker het zo mooi omschrijft is de Viognier namelijk de diva onder de druiven die een goede manager nodig heeft.
De oorsprong van de Viognier is onduidelijk, hoewel de leidende mening is dat de Romeinen hem lang geleden naar de Rhône hebben gebracht. Ook is onduidelijk waar haar naam vandaan komt: meest aannemelijk lijkt de naam van de Romeinse stad Vienne, maar anderen denken dat de naam is afgeleid van Gehennae (de weg naar de hel) vanwege de moeilijke groei-eigenschappen. We mogen overigens blij zijn dat de Viognier überhaupt nog bestaat, want in de jaren zestig was er nog maar een tiental hectare mee beplant. Sinds de jaren tachtig is de Viognier echter op haar weg terug naar de top: alleen al in de Franse Rhône-streek, die als bakermat van de druif geldt, groeit de Viognier inmiddels op meer dan 100 hectare. Daarnaast wordt er ook steeds meer aangeplant in de Languedoc, Californië en nieuwe wijnwereldlanden als Chili, Zuid-Afrika en Australië.
De druif houdt van een arme, kalkrijke, granieten bodem en moet geoogst worden zodra het suikergehalte een potentieel alcoholgehalte van 13 procent kan leveren. De Viognier-druif is relatief moeilijk te verbouwen en heeft een lage opbrengst; op de steile wijngaarden van Condrieu - waar het de enige toegelaten druif is - wordt vanwege de terrassenbouw de opbrengst nog verder naar beneden gebracht.

Een Viognier-wijn kan tot de absolute top onder de witte wijnen behoren en heeft vaak veel body en alcohol en weinig zuren. In goede vorm geeft de druif een mooie goudgele kleur en een breed geur- en smaakpalet met elementen van bloemen, perzik, mango, abrikoos, noten en honing. Daarvoor heeft de Viognier geen houtrijping nodig; sterker nog, eikenhout en Viognier houden niet zo van elkaar. Doorgaans worden Viogniers jong gedronken, hoewel bepaalde appelations langer kunnen worden bewaard.
De oorsprong van deze druivensoort ligt in Frankrijk en wel in de noordelijke wijngebieden van de Rhône. Zeg maar 50 kilometer onder Lyon. Daar wordt Viognier in drie AOC's verbouwd, namelijk: Cote Rotie, Condrieu en Château Grillet.
Condrieu, een klein dorpje in de Rhône-regio, staat bekent als het gebied waar de beste wijnen van deze druif vandaan komen. In de rode Cote Rotie-wijnen wordt Viognier gebruikt als onderdeel van de rode wijnen die voornamelijk uit de druivensoort Syrah bestaan. Goede producent uit de noordelijke Rhône is de welbekende Etienne Guigal.

Kenmerken
Laten we beginnen met de kleur. De kleur van Viognier-wijn is vaak strogeel. Een stuk geler dan bijvoorbeeld de meeste Chardonnay of Sauvignon Blanc. De geur is geconcentreerd en aromatisch. De wijn ruikt naar abrikoos, perzik, munt, honing, bloemen, anijs en jasmijn. In de mond komt het fruit van abrikoos en perzik heel sterk naar voren. Condrieu is doorgaans op houten vaten gerijpt en ruikt daardoor meer naar vanille en heeft een zachtere smaak. Goede Viognier valt wat mij betreft te vergelijken met goede witte Bourgognes uit de Cote de Beaune zoals Chassagne-Montrachet, Santenay of Meursault.
Als u nog nooit een Viognier gedronken heeft laat u dan door de erkende wijnspecialist begeleiden naar een goede aankoop, het blijft namelijk een onvervalste diva en ze behoeft dan ook alle aandacht, anders toont ze niet haar veelzijdigheid.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

Viognier is een witte druivensoort.

Op de steile wijngaarden van Condrieu is Viognier de enige toegelaten druivensoort.

Recht

Certificering van aandelen

Bij het certificeren van aandelen worden de aandelen in een vennootschap uitgegeven aan een administratiekantoor, veelal een stichting.

Tekst: Mildred G.M. Schwengle

De verkrijging van de Stichting Administratiekantoor kan geschieden door overdracht van het aandeel door de aandeelhouder aan het administratiekantoor, doch ook door uitgifte door de vennootschap van aandelen (rechtstreeks) aan het administratiekantoor, waarbij vervolgens door het administratiekantoor certificaten worden uitgegeven.

De Stichting Administratiekantoor is dan ook juridisch gerechtigd tot de aandelen. Het administratiekantoor houdt de aandelen ten titel van beheer (fiducia cum amico) voor rekening van de certificaathouders en oefent de aan de aandelen verbonden zeggenschapsrechten uit.
Het certificaat belichaamt het vorderingsrecht van de certificaathouder jegens het administratiekantoor, dat primair wordt geregeld in de Administratie Voorwaarden. De Administratie Voorwaarden behelzen de rechten en verplichtingen van het administratiekantoor en de certificaathouder. Zo kunnen de Administratie Voorwaarden bepalen dat het bestuur van de Stichting Administratiekantoor een vergadering van certificaathouders oproept of bepalen dat certificaten niet-royeerbaar, beperkt royeerbaar of volledig royeerbaar zijn. Royeerbaar betekent dat ze inwisselbaar zijn tegen het onderliggende aandeel.

Een certificaat is een vermogensrecht in de zin van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Een certificaat is vatbaar voor beslag en overdraagbaar tenzij dit laatste is uitgesloten.
De motieven van certificeren kunnen van velerlei aard zijn. Een motief kan zijn de verhandelbaarheid van het stuk te bevorderen door bijvoorbeeld gebruik te maken van kleinere coupures. Certificering kan ook een middel zijn ter bescherming tegen overvallen bij beursgenoteerde vennootschappen. Het wordt daarbij eveneens toegepast om de beursvennootschap wegens absenteïsme van aandeelhouders op algemene vergaderingen van aandeelhouders te behoeden voor toevallige meerderheden in de vergadering die het bestuur onwelgevallige besluiten kunnen nemen.
Voor de Arubaanse praktijk is wellicht relevant dat het middel van certificering van aandelen kan worden gebruikt in de sfeer van het regelen van de voortgang na vererving van aandelen bij familiebedrijven. Zo zou een patriarch kunnen wensen om één persoon, die al dan niet zal erven, zeggenschap te geven om het familiebedrijf na zijn overlijden te leiden. Certificering biedt in een dergelijk geval een goed alternatief. De patriarch kan benoemd worden tot bestuurder van de Stichting Administratiekantoor, terwijl de statuten van het administratiekantoor kunnen bepalen dat de patriarch in hoedanigheid van bestuurder de bevoegdheid heeft op voorhand één of meer hem opvolgende bestuurders te benoemen voor het geval hij defungeert. Een soortgelijk mechanisme kan ook worden gevolgd bij echtscheidingen indien de aandelen behoren tot een gemeenschap van goederen.
Te denken valt ook aan een geval dat een stakeholder van een vennootschap waaronder bijvoorbeeld een financier graag ziet dat een bepaalde entiteit 'at arms length' wordt geplaatst om redenen van 'governance'. Het certificeren van de aandelen, het vervolgens overdragen van aandelen aan een Stichting Administratiekantoor en het regelen van de benoeming van de bestuursleden kunnen daarbij instrumenteel zijn.
Zoals hiervoor uiteengezet oefent de Stichting Administratiekantoor de aan de aandelen verbonden zeggenschapsrechten uit jegens de vennootschap. Aan welke norm moet de Stichting Administratiekantoor bij het uitoefenen van deze taak voldoen?

Uit de literatuur volgen onder meer de volgende parameters:
- de in acht te nemen redelijkheid en billijkheid bij het handelen;
- het moet gaan om de behartiging van het belang van de vennootschap en de continuïteit daarvan en de daaraan verbonden onderneming, alsmede alle daarbij betrokkenen.

Bij kleinere vennootschappen die niet beursgenoteerd zijn, zal deze laatste norm behalve het belang van de vennootschap en de aan haar verbonden onderneming, met name zijn toegespitst op het belang van de gezamenlijke certificaathouders. De fiduciaire verplichting van de Stichting Administratiekantoor brengt mee dat deze bij haar stemgedrag rekening zal moeten houden met de financieel-economische belangen van de certificaathouders en deze niet onevenredig mogen schaden. De fiduciaire verplichting brengt tevens met zich mee dat de Stichting Administratiekantoor niet bevoegd is om te beschikken over de aandelen anders dan in het kader van haar fiduciaire taak. Naar mijn mening ligt hierin besloten dat de Stichting Administratiekantoor, behoudens voor het geval de Administratie Voorwaarden dat uitdrukkelijk toestaan, niet zonder meer bevoegd is om de aandelen te vervreemden of te bezwaren.

Mildred G.M. Schwengle is advocaat en partner bij HBN Law op Aruba.

Mens & Werk

Voordelen strategische personeelsplanning

Het begrip strategische personeelsplanning kent vele definities.

Tekst: Judice Ledeboer

Wij hanteren de volgende: 'Strategische personeelsplanning is het voorbereiden, vormgeven en implementeren van beleid rond de instroom, doorstroom en uitstroom van personeel, waardoor de juiste personen op de juiste momenten aanwezig zijn op de juiste plaats in de organisatie, teneinde de activiteiten uit te kunnen voeren, benodigd voor het behalen van de strategische doelen'.

Dit leidt tot een personeelsbestand dat qua aantallen, kwaliteiten en kosten aansluit op de behoefte aan personeel. Het gaat erom dat er beleid wordt gemaakt waarbij de juiste instrumenten worden ingezet en maatregelen worden getroffen om te kunnen voorzien in de huidige en toekomstige vraag naar arbeid.

Strategische personeelsplanning is tegenwoordig niet meer weg te denken bij het maken van beleid. P&O'ers zijn zich er wel van bewust, maar om de rest van de organisatie, en dan hebben we het vooral over het management, mee te krijgen is nog een hele klus. Dikwijls krijgen de P&O'ers geen draagvlak bij de organisatie. Het management ziet het niet zitten omdat er geïnvesteerd moet worden en dat kost weer geld, het personeel ziet het niet zitten omdat ze zitten waar ze zitten en geen zin in veranderingen hebben. Het gevolg is, omdat er nooit veel aandacht was om bij personeelsplanning op lange termijn te plannen, dat er bij veel organisaties een onevenwichtige personeelsopbouw is in relatie tot de organisatorische uitdagingen.

Doel van strategische personeelsplanning is om inzicht te verkrijgen in de vraag welk personeel de organisatie op korte en langere termijn nodig heeft. Strategische personeelsplanning moet vooral een plek hebben binnen meerjarige HRM-nota's en doorvertaling van

dit beleid moet ook naar afdelingsniveau plaatsvinden. Uitgangspunt voor een strategische personeelsplanning is dat de methode binnen de ontwikkeling van de organisatie en strategische visie op HRM-beleid moet passen. Dan pas kunnen organisatiedoelen en -ambities worden waargemaakt. De methode moet toepasbaar zijn op de gehele organisatie. Het is in de eerste plaats een managementinstrument, maar zoals al eerder gezegd wordt op managementniveau niet voldoende ingezien dat personeel de grootste productiefactor is en daarom meegenomen moet worden in het bepalen van strategie en beleid. De focus moet vooral op kwaliteit liggen, waarbij er gekeken wordt naar het personeel en de competenties die ze hebben om hun werk goed te kunnen uitvoeren. En natuurlijk moet het personeelsinformatiesysteem up-to-date zijn. Dit is dikwijls niet het geval. Er zijn situaties bekend van bedrijven waar werknemers al jaren werken, maar niemand weet wat die werknemers eigenlijk doen. Er zijn geen functiebeschrijvingen en bij functioneringsgesprekken wordt er niet voldoende doorgevraagd over de werkzaamheden. Die werknemers staan op de

loonlijst, krijgen iedere maand hun salaris, maar wat zij uitvoeren is onbekend. Vaak komen deze situaties naar boven als er een nieuwe HR-manager wordt aangesteld die het gehele systeem doorspit om te kijken wie er bij het bedrijf werken en wat de werkzaamheden zijn. Het komt ook voor dat personen niet eens voorkomen in het personeelsinformatiesysteem om op papier de financiële resultaten te beïnvloeden, waardoor die er gunstiger uitzien.

Voordelen van strategische personeelsplanning zijn de volgende: het geeft inzicht in de huidige situatie en de gewenste kwaliteit en kwantiteit van het personeelsbestand. Hierdoor is het gemakkelijker om keuzes te maken voor de komende jaarplanningen. Wie moeten er blijven? Wie vloeit er af in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, welke expertise is er nodig? Per direct of in de nabije toekomst? In verband met de vergrijzing gaan er binnen zeven jaar heel veel werknemers met pensioen. Er is veel vraag naar vervanging, maar er zijn niet voldoende goed opgeleide mensen. Wat moet men doen?

Het is niet eenvoudig om strategische personeelsplanning concreet handen en voeten te geven. Het moet een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering zijn. Voorwaarde is wel dat alle medewerkers bekend zijn met een duidelijke toekomstvisie van de organisatie. Er moet dus een concreet plan zijn met acties en meetbare doelstellingen. Er wordt regie gevoerd op proces en resultaten. De organisatie moet bereid zijn om te investeren, met name in het investeren in jongeren. Een obstakel kan zijn dat er niet voldoende draagkracht is. Het gehele management moet het ermee eens zijn. Als daar niet voldoende commitment is zal ook de rest van de organisatie niet voldoende gemotiveerd zijn om mee te werken. Aanleiding om strategische personeelsplanning in te zetten kan zijn als organisaties zien dat er schaarste komt en willen inkrimpen en organisaties die besluiten om een andere koers te gaan varen. Bij strategische personeelsplanning komt het in ieder geval op het volgende neer: pak het samen aan en alle neuzen moeten in dezelfde richting wijzen.

Marketing

Democranomie zonder credit card

Volgens een goede vriend van mij is democratie het enige systeem waarbij je zelf mag kiezen door wie je genaaid wordt. Misschien is democratie mits men respect voor de minderheid heeft - anders komen we in de situatie dat twee wolven en een schaap besluiten wat ze vanavond gaan eten - de minst beroerde politieke bestuursvorm die de wereld tot nu toe kent.

Tekst: Marcel Truyens

Economie is een wetenschap die zich bezighoudt met de productie, consumptie en distributie van schaarse goederen en diensten. Analoog aan andere sociale wetenschappen houdt de economische wetenschap zich niet alleen bezig met descriptieve kennis, oftewel de vraag hoe de economie werkt, maar in de politieke economie - ook met prescriptieve kennis, hoe bepaalde situaties kunnen worden bereikt. De term economie wordt ook gebruikt in relatie tot een land en zijn inwoners. 'Het gaat goed met de economie' betekent dat er welvaartsgroei is. De lonen stijgen, de werkloosheid is laag en de bedrijven maken winst (overigens zelden het gevolg van inspanningen van een al dan niet democratisch gekozen overheid).

Het gaat, dat zal niemand ontgaan, niet zo best met onze economie, ofwel onze welvaartsgroei. U en ik voelen het in de portemonnee, bedrijven zien het aantal opdrachten teruglopen, marges staan onder druk en ook het IMF ziet dat het niet helemaal, of liever gezegd, helemaal niet goed gaat.

Initiatieven die onze economie een forse impuls kunnen geven, worden door ons democratisch gekozen landsbestuur - dat nota bene uit deskundige vakministers in plaats van 'beroepspolitici' bestaat - gefrustreerd, vertraagd of niet uitgevoerd om zuiver politieke redenen. Zo blijven bijvoorbeeld de laatste essentiële investeringen om onze financiële offshore-industrie weer vlot te trekken achterwege. Het nieuwe ziekenhuis - investering van een kleine 400 miljoen in drie jaar met gevonden geld, dat mag een economische impuls heten - is een speelbal geworden van het democratische systeem. Politikezen behept met het 'not invented here syndrome'.

Maatregelen die iedereen vrijwel even hard treffen, denk aan het pensioen- en ziektekostenstelsel, de OB of de water- en brandstofprijzen worden snel genomen en ingevoerd. Waarmee ik overigens niet wil zeggen dat ze niet broodnodig waren, maar waarom kan dat wel snel? Omdat deze zaken iedereen even hard treffen, er in de uitvoering nauwelijks belanghebbende derde partijen zijn en er dus geen of zeer beperkt potentieel politiek verlies aan kleeft?

Het (democratisch gekozen) landsbestuur en economie gaan dus slecht samen en daarin staat Curaçao niet alleen. Er bestaan wereldwijd legio voorbeelden van projecten die door democratisch gekozen overheden worden geïnitieerd - niet zelden om er politieke winst mee te behalen - die volledig mislukken, vaak gevolgd door gespeelde verontwaardiging, felle debatten, de lering en een nieuw politiek gemotiveerd initiatief. De economische winst van dit soort projecten is nauwelijks kwantificeerbaar, de politieke winst nog slechter.

Ik ben niet voor de BV Curaçao-gedachte: een fatsoenlijk land beheert zelf haar infrastructuur, de basisbehoeften waarop elke burger aanspraak moet kunnen maken. Wegen, ziektezorg, onderwijs, water, elektriciteit, financieel stelsel, telecommunicatie, veiligheid... Met het uitbreiden, verbeteren en onderhouden van deze infrastructuur stimuleert de overheid als opdrachtgever de economie. Als het goed is met het belang van de gehele bevolking als hoogste prioriteit.

Waar ons democratisch gekozen bestuur wel wat van zou kunnen leren zijn succesvolle bedrijven als General Electric, Apple, Virgin, Volkswagen, Wal-mart of van de vele Chinese bedrijven waarvan we de namen niet eens kennen. Stuk voor stuk organisaties met gedreven leiders die hun leiderschap ontlenen aan het realiseren van het hogere doel. De bestuursvormen zijn vaak ronduit autocratisch of kennen op zijn best wat oligarchische trekjes. Medezeggenschap en inspraak is slechts weggelegd voor diegenen binnen de organisatie die 'verstand van kennis' hebben en verantwoordelijkheid dragen. Beslissingen worden genomen op basis van wat de markt verlangt, hoe de consument zich gedraagt, wat de concurrent doet, de aandeelhouder verwacht. Niet wat de koffiejuffrouw ervan vindt: haar mee laten beslissen op basis van wat zij 'ervan vindt' leidt er waarschijnlijk toe dat ze over enige tijd geen baan meer heeft.

Wat als de Staten zichzelf zouden gaan zien als Raad van Commissarissen namens de aandeelhouders en de ministers zich als Raad van Bestuur van de BV Curaçao? Wat als iedereen zich eensgezind zou inzetten voor economische ontwikkeling? Het naar voren trekken van overheidsinvesteringen, vrijheid creëren voor ondernemers?

Economische ontwikkeling, lees welvaart, is uiteindelijk wat elke partij zijn kiezers belooft en dus niet fout kan zijn. En dat alles zonder machismo, machisma, persoonlijke machtsdoelen en vetes. Een bestuur waarin geen ruimte is voor delinquenten. Op die manier komen we wellicht weer in een situatie waarbij we kunnen zeggen dat het goed gaat met de economie, dat er welvaartsgroei is. Want zonder welvaartsgroei valt er niets te verdelen. Er komt dan nooit extra geld voor onderwijs, zorg, sociale initiatieven, veiligheid, cultuur,..
Utopia? We hebben geen credit card meer waarvan we het kunnen doen, dus we zullen wel moeten.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is senior consultant bij Stradius te Curaçao.
E | marcel@stradius.com W| www.stradius.com

Dinah Veeris:
'Herstel van de inwendige balans'

Waarom slikken zoveel mensen alleen reguliere medicijnen, terwijl er goede ondersteunende supplementen in kruiden te vinden zijn? Om te beginnen zijn kruiden beter door het lichaam te verwerken, maar deze eeuwenoude cultuur is in de loop der geschiedenis jammerlijk verloren gegaan. Ook op Curaçao, waar veel kennis opgeslagen ligt in de kluizen van het verleden. Gelukkig huist deze kennis nog in het gevoel en het brein van Dinah Veeris.

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

Omroep Friesland gaat een documentaire over Dinah Veeris uitzenden.

Zij bewaakt een oude traditie en zorgt er met haar activiteiten voor dat het bewustzijn met betrekking tot kruiden nieuw leven wordt ingeblazen bij jongere generaties.

Bij het betreden van haar kruidentuin komen de heerlijke geuren je al tegemoet. Veeris, inmiddels 74 jaar, oogt energiek, jong en vertelt met groot enthousiasme over de kruiden die zij kweekt in haar 'Den Paradera'. Ze is spiritueel en zonder dat ze een woord spreekt is dit voelbaar. Het is de rust en wijsheid die ze uitstraalt. In 1981 begon Dinah Veeris haar onderzoek naar geneeskrachtige kruiden en medicinale tradities door oudere mensen te interviewen. Ze wilde de kennis van oudere generaties conserveren. Ze studeerde aan de California School for Herbal Studies. In 1991 begon ze de tuin tot ontwikkeling te brengen, plant voor plant en in 1995 was de opening van haar kruidentuin een feit. Ze schreef boeken over de kruiden en het gebruik ervan en ontving verschillende prijzen en bekroningen voor haar inspanningen om de cultuur en de medicinale kruiden te behouden. Voor haar werk werd ze ook gedecoreerd door de koningin. Den Paradera verwijst naar de Paraguiri-indianen die lang geleden de grootste kruidentuin aan de oostkant van het eiland beheerden.

Veeris is niet alleen bekend op het eiland, ook toeristen, soms in hele groepen, weten haar feilloos te vinden en steken veel op over de medicinale voordelen van haar kruiden.

Meer interesse

Veeris vertelt: "Gelukkig raken steeds meer mensen geïnteresseerd in de natuur en in kruiden. Als je bijvoorbeeld zuurzak neemt, dan is dit kruid in combinatie met laurier, salvia en lavendel een uitstekend slaapmiddel. Daar heb je geen reguliere 'gifpil' voor nodig. Je neemt een uur voor het slapen gaan twee kopjes van deze thee en je slaapt als een roos."

De moringaboom zorgt tegenwoordig voor een ware revolutie. "Als je eens wist hoeveel geneeskrachtige eigenschappen die boom bezit! Bovendien levert hij veel calcium, vitamine B en E, anti-oxydanten. Daar kan geen vitaminesupplement tegenop en dat is bewezen. Het is echt een wonderboom. Moringa werd vroeger zelfs aan ondervoede baby's gegeven en het hielp! Een kopje thee per dag staat garant voor een goede vitaminehuishouding."

Toeristen

De bezoekers die kruiden aanschaffen zijn stuk voor stuk enthousiast over de werking van haar natuurlijke producten. "Het fijne is dat ik veel positieve reacties krijg, ook van toeristen die hier zijn geweest." Niet zelden wordt via email een bestelling gedaan. Ook vanuit Nederland. En dat bracht haar op een idee. "Ja, ik heb een enthousiaste groep gevonden om mijn producten in Nederland te promoten en te verkopen. Vooral de producten die daar niet te verkrijgen zijn. Cactushampoo, kalebasshampoo, moringa, kruidenzepen. Het zijn maar een paar voorbeelden van producten die in de nabije toekomst overzee gaan." De gesprekken zijn gaande en Veeris heeft er alle vertrouwen in dat het gaat lukken.

Ik wil weten waarom ik haar chocoladezeep zou moeten gebruiken. Ze lacht. "De chocoladezeep heeft een diepreinigende werking, een heerlijke geur en geeft een fijn gevoel. Kokoszeep heeft weer veel mineralen en vitaminen, die werken in op de huid."

Zoon Danchelo, die enthousiast meewerkt in het bedrijf, heeft natuurgeneeskunde gestudeerd en is haar rechterhand. "Ik heb een uitstekend team om me heen en je kunt hier ook terecht voor een healing of een helende massage. Daarbij wordt gewerkt met de chakra's en aura en die kennis heb ik ook opgedaan van de oude mensen op Curaçao. Zij, die nog zo dicht bij de natuur staan en heel spiritueel zijn." Haar behandelingen worden gecombineerd met kruiden en dat deze methode zijn vruchten afwerpt zal later in dit artikel blijken. "Eigenlijk doe ik niet zoveel aan aura-reading, zo'n tweemaal per week, maar voor mensen die erom vragen doe ik het graag, hoor." Ook haar andere zoon, Shastri, is afgestudeerd natuurgeneeskundige en geeft Ayurveda-consulten, gericht op kruidengebruik. Deze zijn gebaseerd op een natuurgeneeswijze uit India. "Je zou het niet zeggen maar het heeft veel raakvlakken met Curaçao, omdat veel van de kruiden op het eiland ook in India groeien. Bij zo'n consult wordt de inwendige balans hersteld en daar horen dus ook bepaalde kruiden bij. Die verschillen van mens tot mens, want niemand is hetzelfde en iedereen heeft een andere benadering nodig. Maar Shastri verzorgt ook voor een deel de rondleidingen."

Schoolkinderen

Veeris is een tijdlang voorzichtig geweest met het promoten van haar kruiden. "Ik werd wel uitgelachen. Spiritualiteit en kruiden werden vaak in verband gebracht met zwarte magie, brua bijvoorbeeld. Nu, met het openbreken van de spirituele kant en de vele cursussen die je kunt volgen, merk je een verschil en kan je daar opener in zijn. Het wordt niet meer als negatief ervaren. Gelukkig niet. Nu wordt een patiënt weleens naar mij doorverwezen door zijn of haar arts." Zelfs leerkrachten op scholen besteden meer aandacht aan deze oeroude cultuur en Dinah Veeris is daar heel blij mee. Ze neemt het educatieve gedeelte over kruiden graag voor haar rekening. "We hebben hier in de tuin wel duizend schoolkinderen in groepjes gehad, die met de hulp en sponsoring van Michael Elias, de kans krijgen te leren over de natuur. Hij sponsort met name het vervoer en de toegang voor die kinderen is gratis. Dat is toch geweldig! Ze krijgen dan ook allemaal een stekje van de oregano mee, die ze thuis moeten opkweken. Zo hopen we die verloren kennis terug te brengen. Elias bracht een bezoek aan de tuin en was zeer onder de indruk, vond het belangrijk dat kinderen met deze kennis in aanraking kwamen. En zo geschiedde."

De kinderen leren over zaadjes, vermeerdering van planten en verzorging. Waar de ene groep kinderen zaaide werd door een volgende groep geoogst. Elke groep werd betrokken bij het hele proces en er werden video's en foto's gemaakt. Er wordt ook met de kinderen geëvalueerd.

De ogen van Veeris stralen als ze over dit project vertelt. "Het was de eerste keer dat we dit deden, maar we zijn van plan dit elk jaar te laten terugkomen. En het leuke is dat de kinderen het geweldig vinden!" En dat is niet in het minst omdat zij gezamenlijk een lied moeten maken. Het is een oude traditie op het eiland dat tijdens het planten van zaadjes wordt gezongen. De oudere kinderen mogen zelfs een rapnummer samenstellen. "Weet je, al zijn er maar tien kinderen die geïnteresseerd raken en ermee doorgaan, dan is dat al fantastisch. Ze leren voor Moeder Aarde te zorgen en vormen zo de basis voor de terugkeer van die oude, wijze cultuur. Dat is rijkdom."

Filmcrew

Den Paradera is wijd en zijd bekend. Zelfs zo bekend, dat er ten tijde van het interview een filmcrew aanwezig is. Een documentaire over Dinah Veeris en Curaçao, waarin ook Danchelo wordt geïnterviewd.

De Friese cameraman Harry Dijkstra kwam eigenlijk onder tragische omstandigheden in contact met Dinah Veeris. "Ja, dat is even een verhaal. Drie jaar geleden kreeg ik een ernstige ziekte en werd ik geopereerd. Je gaat door de medische molen, maar na vele behandelingen bleek ik schoon te zijn. Dat was helaas van korte duur. Het kwam er na wat onderzoeken op neer dat ik nog maar kort te leven had, hooguit een jaar. Dat was vorig jaar, in februari. Je schrikt je rot, maar ik begon met het voorbereiden van mijn begrafenis. Dat was mijn manier om die boodschap te verwerken."

De man, die al dertig jaar zijn vak uitoefende, vond dat hij een fijn leven had gehad. "Ik heb door mijn werk veel van de wereld gezien, dat had ik toch maar mooi meegemaakt." Hij werkte jarenlang onder meer voor Omroep Friesland en kreeg alle medewerking om van zijn laatste periode een mooie te maken. "Ik kreeg carte blanche voor welke reportage dan ook. Ik mocht alles doen waar ik nog zin in had." Het werd een duikreportage met een kankerpatiënt wiens laatste wens werd vervuld in Egypte. Een indringend portret, 'De lêste reis' geheten.

Dijkstra wilde nog een laatste, mooie reis maken, samen met zoon Klaas. Het werd na wat overwegingen, Curaçao. In een gesprek op het strand kreeg hij van iemand de tip om Dinah Veeris te bezoeken en dat deed hij. Dijkstra vroeg Veeris om een healing. "Het rare was dat Dinah alles van mij wist. Ze behandelde mijn aura, ik kreeg kruiden en na de behandeling heb ik geslapen als een os. En als een dolle getranspireerd. Maar ik voelde iets en vraag me niet wat het is. Ik wist dat het goed was." Hij kreeg kruiden mee naar huis en voelde zich met de dag beter. Sinds zijn eerste bezoek aan Curaçao veranderde er veel in het leven van Dijkstra. Onder de indruk besloot hij een documentaire te maken over Dinah Veeris. Uiteraard kreeg hij weer alle medewerking van Omroep Friesland. Tijdens het gesprek raakt hij ontroert door het feit dat hem een nieuw leven is gegeven, zoals hij zelf zegt. "Ik voel me gezond, heb energie voor tien en ik wil nog zoveel doen."

Hij is ervan overtuigd dat alles een reden heeft in het leven en dat hij mede door de behandeling en kruiden van Dinah Veeris, zijn geloof en zijn nieuwe spirituele inzichten, een nieuwe kans heeft gekregen. Het is een mooi verhaal, maar er dient benadrukt te worden dat een bezoek aan de reguliere arts een eerste vereiste is, voordat men met kruiden wil experimenteren.

De documentaire wordt in Nederland via Omroep Friesland uitgezonden, maar Dijkstra zou het geweldig vinden als deze ook op Curaçao te zien zou zijn en zoekt naar wegen om dit voor elkaar te krijgen.Hij is verliefd geworden op het eiland, de mensen en het klimaat. We zien Dijkstra én zoon Klaas dus absoluut terug. Mede dankzij Dinah Veeris.

Hand in hand de wereld ontdekken

Als men aan kinderen denkt, dan denkt men meestal aan vrolijke gezichtjes en het enthousiasme en plezier waarmee ze de wereld ontdekken. Alles is nieuw, spannend en interessant! Maar tegelijkertijd kan deze grote, nog onbekende wereld voor een kind ook best wel eng zijn. Het is niet zomaar dat kleine kinderen in een onbekende omgeving de hand van een volwassene vastpakken of vragen om opgetild te worden. Ze zijn dan op zoek naar veiligheid. En als volwassenen is het onze taak om de randvoorwaarden voor dit gevoel voor hen te creëren.

Ouders

Als primaire opvoeders, zijn ouders de belangrijkste bron van veiligheid voor het kind. Bij babies kan de geur van mama al heel veel vertrouwen bieden. Bij Tuma mi Man vragen we moeders van nieuwe babies daarom om een ongewassen shirt mee te geven.
Daarnaast is het gedrag en het gevoel dat ouders ergens bij hebben (dat met name babies zeer goed aan kunnen voelen!) heel belangrijk voor hoe een kind zich ergens over voelt. Wanneer kinderen bijvoorbeeld aanvoelen dat ouders een nieuwe omgeving of activiteit goedkeuren, dan vertrouwen ze daar blindelings op.

Als een kind ziet dat opa in een soort van grote vogel instapt, die de hemel in gaat en vervolgens niet meer te zien is, dan kan een kind misschien denken dat opa niet meer terug komt. Als je dan uitlegt: "Opa is naar Aruba", dan zal een kind misschien denken: "Wat is Aruba nou weer?" Daarnaast zijn emoties zoals gemis nog nieuw en moeilijk te begrijpen, laat staan te verwoorden, wat een kind onrustig en gefrustreerd kan maken. Het is daarom belangrijk om bij iedere gebeurtenis, zowel groot als klein, met kinderen te praten en uit te leggen wat er gebeurt, bijvoorbeeld door middel van verhalen en plaatjes.

Wanneer je kinderen helpt om datgene wat ze nog niet kennen of begrijpen een naam te geven, stimuleer je niet alleen hun taalontwikkeling, maar je biedt ze ook veiligheid en zelfvertrouwen om weer verder te gaan op ontdekkingsreis.

Wanneer kinderen bij Tuma mi Man mogen 'overvliegen' (doorstromen) naar een volgende groep, wordt er heel bewust omgegaan met het wennen aan de nieuwe omgeving en de nieuwe tantes. Er is een wenweek (of een langere periode), waarin het kind alvast halve dagen mee kan lopen in de nieuwe groep. Zo'n wenweek wordt vervolgens afgesloten met een overvliegfeest. Dit is een belangrijk ritueel. Dan vieren we feest en mag het kind feestelijk over een touwtje met ballonnen springen. Alle kinderen zijn erbij, de ouders zijn erbij, we zingen het overvlieglied, zwaaien naar de oude groep en het kind wordt warm onthaald door de nieuwe groep en tantes. Het zijn maar vijf minuten, maar toch heel belangrijk voor het kind. En omdat het een vast ritueel is, leren ook de andere kinderen op deze manier dat 'overvliegen' iets leuks en positiefs is, waar je heel erg trots op mag zijn.

Tuma mi Man

Tuma mi Man is een kinderdagverblijf, dat naast reguliere opvang ook sociale opvang biedt aan minderbedeelde kinderen uit de achterstandwijken in de omgeving Parera.

Voor meer informatie over Tuma mi Man: b.vermeer@tumamiman.com

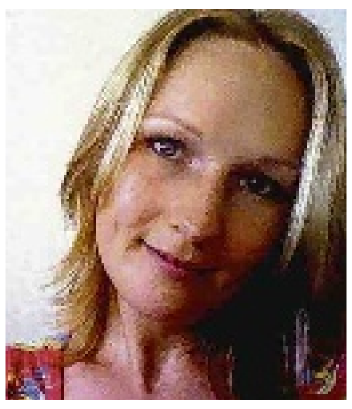

Ir. Bertine Vermeer is office-manager en innovatie-deskundige bij Tuma mi Man.

Beroep onder de loep

'Elke klant een nieuw verhaal'

In de rubriek 'Beroep onder de loep' vertellen mensen over hun ervaringen in hun beroep. Deze week: Rodney Juliana. Hij is rij-instructeur bij rijschool 'Drive Safe'.

Tekst en foto: Roxanne Martha

Wat houdt je baan in?
"Ik ben rij-instructeur categorie B. Dat wil zeggen, rij-instructeur voor personenauto's. Ik leer mensen hoe motorvoertuigen veilig te bedienen. Als eerste behandel ik met de leerling de veiligheid en de wet- en regelgeving tijdens de theorielessen en daarna doen we praktijk. Ik geef instructie onder meer over hoe je het beste de spiegels, de stoel, de hoofdsteun en het stuur kunt afstellen. Verder sturen, schakelen en veilig wegrijden en stoppen. Maar ook veilig oversteken van kruispunten, veilig rotondes en verkeerspleinen berijden en parkeren."

Hoe lang ben je al rij-instructeur?
"Ik doe dit werk nu vijf jaar. Daarvoor werkte ik in Nederland als landmeter. Ik besloot toen naar Curaçao te komen, maar wilde heel graag voor mezelf beginnen. Ik ben toen een opleiding gaan volgen om rij-instructeur te worden. Het was een cursus van zes maanden. Heel intensief. Tijdens die cursus leer je alle benodigde theorie die je daarna foutloos moet kunnen toepassen in de praktijk. Ook leer je tot in de kleinste details hoe een auto in elkaar zit. Daarnaast wordt er tijdens de cursus voor rij-instructeur je eigen didactisch vermogen en omgang met mensen ontwikkeld. Na de cursus heb ik examen gedaan bij het ministerie van Onderwijs. Toen ik daarvoor was geslaagd, kreeg ik mijn certificaat en sindsdien ben ik rij-instructeur."

Wat is het vervelendste aan je werk als rij-instructeur?
"Je wilt als rijschool de beste service aan de klant geven. Dat lukt altijd heel goed. Maar wanneer het rijexamen geregeld moet worden bij Bureau Rijbewijs gaat het soms niet zo gemakkelijk. Leerlingen zijn goed getraind en staan te popelen om af te rijden, maar moeten weken wachten. Op dat soort momenten is het werk als rij-instructeur minder leuk, want het is iets wat je niet in de hand hebt. Maar niet alle klanten begrijpen dat en ze nemen het dan mij als rij-instructeur kwalijk dat ze zo lang moeten wachten."

En wat is het leukste aan het werk?
"Je leert elke dag weer nieuwe mensen kennen en iedere persoon heeft weer een ander verhaal. Het leukste is dat je mensen iets leert. Mensen komen meestal binnen zonder ook maar iets te weten over autorijden. Het proces van nieuweling naar een uitstekende autobestuurder is mooi om te zien. Maar lang niet alle leerlingen leren snel. Bij sommigen neemt het wat meer tijd in beslag. Dan is geduld hebben extra belangrijk. Iemand die geen geduld heeft kan beter geen rij-instructeur worden."

Wat was je graag geweest als je geen rij-instructeur was?
"Als ik geen rij-instructeur meer zou zijn, dan zou ik zo weer gaan werken als landmeter. Ik houd van buitenwerk. Het is natuurlijk wel een groot verschil vergeleken met Nederland, want in Nederland is het meestal heel koud. De kou is denk ik prettiger dan die meedogenloze zon hier. Toch is het geen reden voor mij om niet buiten te willen werken."

15 percepties

Zeeziek op een brug

Louis Hilgers (hilgers@cuci.nl) woonde in de jaren zeventig op Curacao, is al 40 jaar getrouwd met een Antilliaanse, heeft een enorme passie en liefde voor Curaçao en deed hier een aantal onderwijsprojecten. Geregeld komt hij terug op zijn geliefde Curaçao. Tijdens zijn laatste bezoek liet hij zich inspireren tot het schrijven van een vijftiental stukjes. Een serie die in evenzoveel delen in de Ñapa verschijnt.

Vandaag deel 3.

Op Curaçao zou dat weleens kunnen... de drijvende brug gedragen door 16 pontons deint heen en weer als ik er om half zes overheen loop. Het geeft een beetje wee gevoel in je maag. Een snerpende sirene verscheurt de serene ochtendstilte ... een zware dieselmotor slaat aan ... de brug gaat open, 'verkeerd' zoals ze hier zeggen. Deze keer 'swingt' ze maar een klein beetje ... voor een loodsbootje, een pilot. Vlak daarachter kruipt kreunend en steunend een Venezolaans barkje de haven in ... je hoort 'm bijna zuchten: ik heb het weer gehaald. Met mijn Té di Yerba loop ik deze keer, een beetje illegaal, de buik van de grote markt binnen. Het voelt (en ruikt) ook een beetje naar ingewanden. 'No Pone Kos Aki', zet hier niks neer zegt een bord ... Op de kade sla ik een krant open ... Hoge nood bij RKCS en VPCO ... het gaat echt niet goed met het onderwijs op Curaçao - je landskinderen moeten toch je 'number one issue' zijn in een zichzelf respecterend land! Het stemt me verdrietig ...

Bestemming Curaçao

Ervaring en kennis uitwisselen

Naam: Paula Martin (links) en Theresa Blackman (rechts)
Komen uit: Sao Paulo (Brazilië) en Bridgetown (Barbados)
'Business or Pleasure?': Business
Aantal dagen: 5
Verblijven bij: Renaissance Curaçao Resort & Casino

Tekst: Roxanne Martha Foto: Ken Wong

Op 3 mei werd wereldwijd het belang van de persvrijheid gevierd tijdens de World Press Freedom Day. Onder auspiciën van de Curaçao National Commission for Unesco en in samenwerking met de nog jonge belangenorganisatie Curaçao Media Organization begon op die dag op Curaçao een driedaags congres met de titel 'Safe to Speak: Securing Freedom of Expression in All Media'. De bijeenkomst vond plaats in het Renaissance Hotel en het Kura Hulanda Hotel. In totaal waren er bijna veertig journalisten en andere mensen werkzaam in de media uit meer dan vijftien Caribische en Zuid-Amerikaanse landen. Paula Martin uit Brazilië en Theresa Blackman uit Barbados zijn beiden op uitnodiging van de Unesco naar het congres gekomen.
Martin is werkzaam bij Article 19, een in Londen gevestigde internationale niet-gouvernementele organisatie die zich richt op de bescherming van de rechten van de mens en met name op de vrijheid van meningsuiting en openbaarheid van bestuur. De naam van de organisatie is ontleend aan artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. "Toen ik hoorde dat onze organisatie uitgenodigd werd, was ik zeer enthousiast om deel te nemen aan het congres", vertelt Martin. "Zonder eigenlijk te weten dat het op Curaçao zou plaatsvinden, want er is namelijk een soortgelijk congres in Costa Rica dat ook door Unesco wordt georganiseerd. Ik was blij toen ik hoorde dat ik naar Curaçao mocht. Alleen had ik niet verwacht dat ik zo lang onderweg zou zijn om op Curaçao te komen", zegt Martin lachend. "Curaçao ligt niet zo ver van Brazilië, dus ik dacht dat ik er lekker snel zou zijn. Er zijn namelijk rechtstreekse vluchten naar Curaçao, maar helaas zijn die niet elke dag. Dus moest ik via Bogota."

Als 'Director for South America' voor Article 19, werd Martin gevraagd om één van de openingsspeeches te houden. Ze hield een verhaal over het aantal journalisten dat is vermoord in Midden- en Zuid-Amerika in 2013. "Tijdens mijn presentatie kreeg ik al een beetje door dat het niet was wat van me verwacht werd."

"Nu ik het congres een paar dagen heb meegemaakt en ik wat mensen heb leren kennen, denk ik dat ik een ander verhaal zou hebben verteld. Maar al met al is het een goed congres geweest. Ik heb veel ervaring en kennis uitgewisseld met andere deelnemers en ook veel gepraat over de uitdagingen die we dagelijks in ons werk tegenkomen. Het was ook een goede gelegenheid om te netwerken."
Ook 'Informations Officer' bij de overheid van Barbados, Theresa Blackman, heeft lang moeten reizen om op Curaçao te komen. "Ik had sowieso een lange reis voor de boeg en toen had ik ook nog drie uur vertraging", vertelt Blackman. "Ik reisde echt één hele dag. Gelukkig was die vertraging de enige tegenslag in dit uitstapje. Eenmaal hier ging alles goed. Alles rond het congres was goed georganiseerd. Het enige is wel dat ik verrast ben over de leeftijd van de deelnemers. In eerste instantie was het de bedoeling dat iemand anders uit Barbados zou komen. Maar er stond dat het iemand tussen de 25 en de 40 jaar moest zijn, dus werd ik gekozen om te gaan. Maar nu ik hier ben, zie ik dat er allemaal mensen zijn die wél ouder zijn dan 40. Ik denk dat we de leeftijdseis te letterlijk hebben genomen", zegt Theresa lachend.
Ze zegt verder het congres interessant te hebben gevonden vanwege de informatie die ze kreeg over hoe de communicatie in andere landen van de regio gedaan wordt in geval van rampen. "Eén van mijn taken is namelijk de communicatie verzorgen wanneer er een ramp gebeurt in Barbados. We hebben zes maanden per jaar een periode dat als orkaanseizoen wordt gezien, maar een echt grote ramp is gelukkig nog niet voorgekomen. Juist daarom was het voor mij heel interessant om informatie te krijgen van mensen die dat wel hebben meegemaakt."